

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PRÁVNICKÁ

KATEDRA TRESTNÍHO PRÁVA

DIPLOMOVÁ PRÁCE

PRÁVNÍ ÚPRAVA DROGOVÝCH TRESTNÝCH ČINŮ V ČR

Zpracovala: **MARTINA FILIPOVÁ**

Vedoucí práce: **JUDr. PETR KYBIC, Ph.D**

Plzeň 2017

„Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci zpracovala samostatně, a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala způsobem ve vědecké práci obvyklým.“

Plzeň, 2017

.....

Martina Filipová

Poděkování: Ráda bych tímto poděkovala JUDr. Petrovi Kybicovi Ph.D. za vstřícný přístup, cenné rady a připomínky, které mi poskytl při výběru tématu této práce.

Děkuji rodině a příteli za podporu.

Obsah

1. Úvod:.....	1
1.1. Předmět a cíle práce:.....	1
1.2. Základní pojmy:.....	2
2. Právní úprava drogových trestních činů v ČR de lege lata	5
2.1. Úprava obsažená v mezinárodních smlouvách.....	5
2.1.1. Jednotná úmluva o omamných látkách (vyhlášeno jako vyhláška č. 47/1965 Sb.)	6
2.1.2. Úmluva o psychotropních látkách (62/1989 Sb.).....	6
2.1.3. Úmluva OSN proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami (sdělení 462/1991 Sb.).....	6
2.2. Úprava v trestním zákoníku.....	7
2.2.1. § 283 Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy.....	8
2.2.2. § 284 Přechovávání omamné a psychotropní látky a jedy	15
2.2.3. § 285 Nedovolené pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku	20
2.2.4. § 286 Výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedy	22
2.2.5. § 287 Šíření toxikomanie	25
3. Kriminologické aspekty drogové kriminality	30
3.1. Charakteristika vybraných drog.....	30
3.1.1. Kokain:	30
3.1.2. Crack:	31
3.1.3. Konopí:.....	31
3.1.4. Extáze:.....	33
3.1.5. LSD:	34
3.1.6. Heroin:.....	34
3.1.7. Pervitin:	34
3.1.8. Lysohlávky:.....	35
3.2. Osobnost toxikomana	35
3.2.1. Rodina toxikomana.....	35
3.2.2. Neurotici.....	36
3.3. Faktory pro vznik drogové závislosti	36
3.3.1. Droga	36
3.3.2. Osobnost.....	37
3.3.3. Prostředí.....	38
3.3.4. Volný čas	39
3.3.5. Podnět.....	39
3.4. Vztah mezi užíváním drog a následnou kriminalitou	40
3.4.1. Koncepty příčinné souvislosti mezi užíváním drog a následnou kriminalitou	40
3.4.2. Druhy trestné činnosti	41
3.5. Prevence.....	44
3.5.1. Primární prevence.....	44
3.5.2. Sekundární prevence	47
3.5.3. Terciální prevence	48
3.5.4. Snižování nabídky	48

4.	Komparace s vybranou zemí	49
4.1.	Slovensko.....	50
4.1.1.	§171 Přechování omamných a psychotropních látek, jedu nebo prekursoru pro vlastní potřebu	50
4.1.2.	§172 Výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami, jedem anebo prekursorem	52
4.1.3.	§173 Výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky, jedu a prekursoru	53
4.1.4.	§174 Šíření toxikomanie	53
4.2.	Velká Británie.....	54
5.	Úvahy de lege ferenda.....	55
6.	Závěr.....	57
	ZDROJE	59
	PŘÍLOHY	65
	SUMMARY	71

1. Úvod:

1.1. Předmět a cíle práce:

Drogová trestná činnost je považována za jednu z nejzávažnějších trestných činností. Bývá posuzována v souhrnu, protože má velké důsledky jak zdravotní, ekonomické tak sociální pro celou společnost.

Úplné vymýcení drog není pro společnost žádoucí. Používání drog má velký význam a je nezbytné pro lékařské a vědecké účely. Stát má za úkol vymezit potřebná opatření k tomu, aby bojoval všemi dostupnými prostředky a reguloval tento závažný problém.

Cílem mé diplomové práce je komplexně vymezit, popsat a zhodnotit trestněprávní úpravu problematiky drogových trestných činů, zaměřit se zejména na některé problémy z aplikační praxe, se kterými se potýkají orgány činné v trestním řízení.

První kapitola je úvodní a definuje základní pojmy používané v této práci. Ve druhé kapitole se věnuji právní úpravě drogových trestných činů v České republice de lege lata. Tato kapitola se skládá z právní úpravy obsažené v mezinárodních smlouvách a dále se podrobně věnuje § 283 - §287 trestního zákoníku. Věnuji se zde důležitému posouzení trestní odpovědnosti „větší množství než malé“ v případě držení drog. Dále zde popisuji problematiku „growshopů“, které jednají na hranici zákona. Ve třetí kapitole objektivně charakterizuji nejznámější drogy a popisuji osobnost toxikomana. Pomocí několika různých úhlů pohledu se snažím najít nějaké typické vlastnosti z nich. Osobnost pachatele se pokládá za důležitý nástroj pro zpracování strategie prevence a kontroly příslušného druhu trestné činnosti. Popisuji příčiny vzniku závislosti a příčinnou souvislost mezi páčáním trestného činu a užíváním drog. Ráda bych zde také zdůraznila význam sekundární drogové kriminality, která se zejména u určitých skupin trestných činů významnou mírou podílí na rozsahu

kriminality celkové. Zde se snažím zdůraznit význam primární prevence drogových závislostí. Ve čtvrté kapitole se zabývám komparací trestního zákoníku Slovenska a Velké Británie.

V kapitole páté je mj. zhodnocena platná právní úprava, prezentovány mé názory na právní úpravu de lege ferenda v některých problematických a diskutovaných otázkách drogové kriminality a dále zde popisuji příklady a řešení problematiky v evropských či amerických zemích. Předmětné téma je vyčerpáno závěrečnou částí kde shrnuji své poznatky a názory na řešení dané problematiky.

Kromě odborné literatury budu využívat data z Výročních zpráv o stavu ve věcech drog (zpracovávaných Národním monitorovacím střediskem pro drogy a drogové závislosti), Výročních zpráv Národní protidrogové centrály. Jelikož jsou některé výroční zprávy vydávány až téměř s ročním zpožděním, bude většina údajů v této práci vztažena nejpozději do roku 2015.

Součástí této práce jsou rovněž statistické údaje o drogové trestné činnosti, považuji za velmi vhodné zejména proto, že pomohou dokreslit aktuální situaci v České republice.

Drogy představují závažný problém, který vyžaduje komplexní řešení, spolupráci, exaktněji definovaná hranice nedovoleného množství omamných a psychotropních látek, zvýšení informovanosti a drogové prevence.

1.2. Základní pojmy:

Termín droga:

Droga je dle Světové zdravotnické organizace (WHO) „jakákoliv látka (substance), která, je-li vpravena do živého organismu, může pozměnit jednu nebo více jeho funkcí.“ Definice zahrnuje všechny substance či hmotné látky, ať už mají či nemají přiznáno postavení léků, působí či nepůsobí na nervovou soustavu, jsou

přírodní nebo umělé.“¹ Drogy se někdy nazývají též OPL omamné a psychotropní látky.

Legální drogy:

Látky, které mají schopnost ovlivnit naši psychiku, jsou všude kolem nás. Je to např. alkohol, káva, čaj, tabák a nejrůznější léky. Nelegální drogy splňují předešlou definici, avšak v našem právním systému je zákonem zakázána jejich výroba a distribuce.

„Měkké“ (lehké) a „tvrdé“ (těžké) :

Podle míry rizika a dle trvání vzniku závislosti lze dělit drogy na „měkké“ a „tvrdé.“ Za měkké drogy jsou považovány drogy s akceptovatelným (přijatelným) rizikem, za drogy tvrdé s nepřijatelným rizikem. Lehké drogy jsou např. káva, tabák, konopí a alkohol.

Drogová závislost:

Člověk přestal být svobodný vůči droze, vytvoření závislosti na droze, kdy jedinec bez drogy není šťastný, potřebuje ji ke svému životu. Nelze zde přímo oddělit závislost fyzickou (somatickou, biologickou, tělesnou) a psychickou (duševní).

Psychická závislost:

Psychická závislost je duševní stav, kdy člověk má neodolatelné nutkání požit drogu znovu i přesto, že nechce, nepovažuje své jednání za rozumné. Uživatel baží po zážitcích, prostředí, má chuť se cítit tak, jako by drogu užil.

¹ URBAN, Eduard. *Toxikománie*. 1. vyd. Praha: Avicenum, 197, str.11

Fyzická závislost:

Fyzická závislost je zpravidla stav organismu po dlouhodobějším užívání drogy. Organismus si na drogu již zvykl častějším užíváním a nyní na její nedostatek reaguje fyzickými projevy: pocením, třesem.

Abstinenční příznaky:

Abstinenční příznaky se vyskytují u návykových látek, některé mohou být méně nápadné, jiné více. Tyto příznaky odvykání organismu na drogy může být např.: slzení, pocení, zvýšená teplota, třes, nechutenství, úzkost, deprese, chuť na drogu, pocity chladu či tepla, zácpa, ...

Toxikomanie:

Toto slovo pochází z řeckého (toxikos)- jed, droga, medicína, lék a (mánie) označující „šílenost“, zuřivost, nadšení). „Toxikomanie čili drogová závislost je stav psychické i tělesné závislosti na psychoaktivních látkách (drogách), užívaných trvale (kontinuálně) se škodlivými důsledky, jak pro jedince (toxikomana), tak pro společnost. Závislost se vytváří buď na jednu drogu (monotoxikomanie), např. u alkoholismu, nebo na několik drog (polytoxikomanie), např. na alkohol a sedativa. Drogová závislost poškozuje toxikomana psychicky (vede k poruchám duševním, intelektuálních schopností a společenských vztahů) i tělesně (dochází např. k poškození jater, krvetvorby, srdce a oběhového systému, k celkové kachexii“ (chorobné sešlosti a hubnutí))²

Úzus, abúzus:

Úzus je užívání drog v kontrolovaném množství, které neohrožuje jednotlivce. Zatímco abúzus je nadužívání drog, kdy dochází k poškození duševního či fyzického vývoje člověka. Nedá se přesně definovat, co je úzus a co abúzus. Např. muslimové

² *Ilustrovaný encyklopedický slovník*. Vyd. 1. Praha: Academia, 1980-1982. 3 sv. str. 98

mají zakázáno konzumovat alkohol, je to nábožensky nevhodné, či li abúzus, křesťané mohou alkohol konzumovat, je to tedy úzus.

Narkomanie:

Narkomanie je chorobná touha po droze a jejich užívání, při čemž vzniká závislost s následnými tělesnými a duševními poruchami. Narkomanie tedy nevzniká při závislosti na látkách, které dráždí nervovou soustavu, ale při závislosti na látkách které omamují (např. morfin).

Tolerance:

Tolerancí je v medicíně označeno snášenlivost organismu tolerovat určité látky. Organismus si postupně zvyká na látky, které mu byly podány v minulosti a pokud má být dosažen stejný zážitek z drogy jako v minulosti, musí být organismu podáno větší množství látky.

2. Právní úprava drogových trestních činů v ČR de lege lata

2.1. Úprava obsažená v mezinárodních smlouvách

„Produkce a obchod s drogami i jejich zneužívání nabývá stále více globální charakter a jeho důsledky se projevují prakticky v každé zeměpisné šířce.“³ Mezinárodní instituce a společenství přijímají vhodná opatření. V této oblasti jsou aktivní jak Evropská unie, tak OSN (Organizace spojených národů) a WHO. Největší význam na celém světě má OSN, která přijala nejdůležitější úmluvy. Drogy jsou častou příčinou trestné činnosti různého druhu. Nejde jen o drogové delikty, ale také

³KALINA, Kamil a kol. *Drogy a drogové závislosti: mezioborový přístup*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, ©2003. 2 sv. (319, 343 s.). Monografie; no. 1. ISBN 80-86734-05-6, str. 54

o činnost spojenou s jejich zneužíváním – majetkové delikty, delikty proti životu a zdraví a organizovaný zločin.

2.1.1. Jednotná úmluva o omamných látkách (č. 47/1965 Sb.)

Jednotná úmluva zavazuje smluvní státy k tomu, aby prodej, koupě, distribuce..., omamných látek neodpovídajícím jejím ustanovením byly považovány z trestné, pokud jsou spáchány úmyslně a aby byly vyměřeny přiměřené tresty. V případě, že jsou spáchány osobami, které jsou na omamných a psychotropních látkách závislé jim má být stanovena doba pobytu v léčebně a jejich postupné začlenění do společnosti. Cílem bylo sjednocení předešlé roztržité úpravy.

2.1.2. Úmluva o psychotropních látkách (č. 62/1989 Sb.)

Tato úmluva upravuje vydávání pachatelů mezi smluvními státy a dále upravuje podmínky trestní odpovědnosti.

2.1.3. Úmluva OSN proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami (č. 462/1991 Sb.)

„lze pokládat za jeden z prvních komplexnějších instrumentů mezinárodní spolupráce v trestních věcech, byť se týká specificky mezinárodní spolupráce při odhalování a postihu obchodu s drogami. Do značné míry přitom navazuje na obě předchozí, výše zmíněné protidrogové úmluvy.“

„Tyto úmluvy vznikly na půdě OSN. Úmluvy obsahují seznamy omamných a psychotropních látek včetně konopí a jsou závazné taktéž pro Českou republiku. Jednotlivá ustanovení těchto úmluv však nejsou přímo závazná pro fyzické a právnické osoby a signatářské státy je musí implementovat do svých národních právních předpisů. Úmluvy OSN uvádějí, že veškeré podle těchto úmluv kontrolované drogy se smí používat pouze pro lékařské a vědecké účely.“ Na

dodržování závazků dohlíží Komise pro omamné látky a Mezinárodní úřad pro kontrolu omamných látek. Cílem je zabránit nedovolenému pěstování, produkci, výrobě, obchodu s omamnými a psychotropními látkami a zároveň udržet potřebné množství této látky pro zdravotnické a vědecké účely. „Všechny tři uvedené úmluvy OSN o kontrole drog obsahují též rozsáhlá trestní ustanovení. Ta požadují po státech, které jsou jejich smluvními stranami, aby s výhradou svých ústavních předpisů učinily opatření nezbytná k zabránění pěstování, produkce, výroby, těžby, zprostředkování, odeslání, tranzitu, dopravy, dovozu a vývozu omamných a psychotropních látek, neodpovídajícím ustanovením těchto úmluv, a aby tyto i jakékoliv jiné činy, které odporují těmto úmluvám, byly považovány za trestné činy, jsou-li spáchány úmyslně.“⁴ Úmluvy umožňují státům řešit otázky postihu dle svého uvážení flexibilně (odnětí svobody, správní sankce, alternativní tresty, napomenutí). V některých případech zpravidla při zneužívání omamné a návykové látky osobami závislými, mohou státy uložit pouze terapeutické vyšetření.

2.2. Úprava v trestním zákoníku

Česká republika je vázána mezinárodními smlouvami (Jednotná úmluva o omamných látkách z roku 1961 (vyhláška č. 47/1965 Sb.), Protokol o změnách Jednotné úmluvy o omamných látkách sjednaný z roku 1972 – (vyhláška č. 458/1991 Sb.), Úmluva o psychotropních látkách z roku 1971 (vyhláška č. 462/2002 Sb.), které zajišťuje vnitrostátní právní úprava v 283 až 287 trestního zákona.

Trestní zákoník neobsahuje trestní postih samotného užívání omamných a psychotropních látek a jedů, postihuje pouze nedovolenou výrobu transportu přes hranice, jejich distribuce či přechovávání.

⁴KALINA, Kamil a kol. *Základy klinické adiktologie*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2008. 388 s. Psyché. ISBN 978-80-247-1411-0., str. 55

2.2.1. § 283 Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy

„(1) Kdo neoprávněně vyrobí, doveze, vyveze, proveze, nabídne, zprostředkuje, prodá nebo jinak jinému opatří nebo pro jiného přechovává omamnou nebo psychotropní látku, přípravek obsahující omamnou nebo psychotropní látku, prekursor nebo jed, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo peněžitým trestem.“⁵

Obecná charakteristika

Objektem je zájem na straně společnosti, které by mohlo nastat při nakládání s jedy, omamnými a psychotropními látkami, přípravky obsahující omamnou nebo psychotropní látku nebo prekursor. Toto ustanovení vyplývá z Jednotné úmluvy o omamných látkách (vyhl. č.47/1965 Sb., ve znění sděl.č.458/1991 Sb.), Úmluvy o psychotropních látkách (vyhl. č. 62/1989 Sb.) a Úmluvy proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami (č. 462/1991 sb.)

Vymezení pojmů návyková látka a omamná a psychotropní látka v trestním zákoníku

Omamné a psychotropní látky, přípravek obsahující omamnou a psychotropní látku a prekursor jsou vymezeny zákonem č.167/1998, o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů. Omamné a psychotropní látky jsou látky, u kterých vzniká nebezpečí, pro člověka, kdo je opakovaně užívá bez odborného dohledu. U těchto látek je nebezpečí chorobného návyku nebo psychických změn. OPL jsou obsaženy v seznamech zákonů 106/2011 Sb., dále pak v § 130, kde jsou seřazeny dle svých vlastností. „Prekursor je dle § 2 písm. c) zákona č. 167/1998 Sb. látka uvedená v kategorii 1 přílohy přímo použitelného předpisu Evropského společenství (nařízení Evropského Parlamentu a Rady ES č. 273/2004) nebo v kategorii 1 přílohy přímo použitelného předpisu Evropských společenství (nařízení Rady ES č. 111/2005)“⁶⁷

⁵ Zákon č. 47/1965 Sb. ze dne 8. ledna 2009 trestní zákoník

⁶ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. 2 sv. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-428-5, str. 2865

⁷ Tamtéž, str. 2866

Jedy jsou vymezeny v ustanovení § 1 nařízení vlády č. 467/2009 Sb., kterým se stanoví, jaké látky se považují za jedy. Dle nařízení jsou jedy vysoce toxické chemické látky, které způsobují otravy již v malých dávkách.

Vymezení pojmu neoprávněně vyrobí v trestním zákoníku

„Pojem neoprávněně vyrobí je myšleno nejen průmyslová nebo řemeslná výroba, ale i jakékoli jiné zhotovení nebo vytvoření omamné nebo psychotropní látky, přípravku obsahujícího omamnou nebo psychotropní látku, prekursoru nebo jedu neoprávněným subjektem, jde o jakýkoli proces, kromě produkce (produkce znamená proces, který spočívá v získávání opia, listů koky, konopí a konopné pryskyřice z rostlin, které tyto plody obsahují, viz čl. 1 písm. t) vyhl. č. 47/1965 Sb. Ve znění sdělení č. 458/1991 Sb., o Jednotné úmluvě o omamných látkách), jež umožňuje získání některé z uvedených látek, přičemž zahrnuje rovněž čištění a přeměnu těchto látek v jiné takové látky.“⁸ Při pěstování rostlin, které slouží k nedovolené výrobě omamné nebo psychotropní látky se neposuzuje toto jednání dle §283, ale dle §285 nedovolené pěstování rostlin obsahující omamnou nebo psychotropní látku. Pouhé pěstování rostliny konopí nenaplnuje skutkové znaky §283 výroba omamné a psychotropní látky. Za výrobu dle § 283 se dá považovat, pokud by rostlina konopí byla sklizena a následně došlo k jejímu zpracování, tak aby byla způsobená k užívání nebo aby se získala látka tetrahydrokanabinolu (THC). Dle výroku Nejvyššího soudu R 18/2007 pouhé pěstování rostliny konopí nelze ztotožnit s pojmem výroba dle § 283 trestního zákona. O výrobu se jedná pouze za předpokladu, že je rostlina sklizena a následně zpracována do stavu, kdyby byla způsobila k spotřebě, či k získání omamné a psychotropní látky THC. Zákon vyžaduje, aby pachatel rostlinu konopí vyrobil, proto pokud pachatel pouze vyvinul snahu k vyrobení, avšak z jakýchkoli důvodů rostlinu nevypěstoval, posoudí soud dle okolností jako pokus § 21 odst. 1 trestního zákona nebo přípravu § 20 odst. 1 trestního zákona. Rostlina konopí je sama o sobě omamnou látkou dle seznam IV. Příloha 3 zákona 167/1998 Sb. O návykových látkách a změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů), lze jejím pouhým vypěstováním pro svou vlastní potřebu v množství větším než malém naplnit skutkovou podstatu trestného

⁸ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. 2 sv. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-428-5, str. 2865

činu přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu dle § 284 odst. 1 trestního zákona.

Vymezení pojmu prekursor v trestním zákoníku

U prekursoru se stanoví jeho povaha. Jednotná úmluva o omamných látkách stanovuje pro dovoz a vývoz jako faktickou dopravu omamných látek z jednoho státu do druhého nebo z jedné oblasti státu do jiné oblasti daného státu. Předpisy Evropské unie (Evropského společenství), jež upravuje Rada (ES) č. 111/2005 stanovují pravidla pro sledování drog mezi Společenstvím a třetími zeměmi, toto ustanovení stanovuje podmínky pro zacházení s prekursory. Obchod s prekursory musí být na základě povolení nebo zvláštního povolení a dle předpisů ES.

Neoprávněným nabídnutím, zprostředkováním či prodáním je myšlen jakýkoliv i konkludentní návrh, který může být úplatný či bezúplatný, může být realizován okamžitě, či v budoucnu. Osoba, které tento návrh směřuje, nemusí nabídky využít a i tak bude dokonán trestný čin.

Zprostředkováním se rozumí kontakt, který umožní osoba A mezi dealerem a osobou, které má být omamná nebo psychotropní látka, přípravek obsahující omamnou nebo psychotropní látku, prekursor nebo jed prodán, darován.

Prodejem je vyjádřena situace, kdy dealer prodá omamnou nebo psychotropní látku, prekursor nebo jed za určené finance osobě, která tuto látku užívá, či dalším distributorům drogy.

Přechovávání omamné nebo psychotropní látky, přípravku obsahující omamnou nebo psychotropní látku, prekursoru nebo jedu se rozumí držba. Trestné by bylo, pokud pachatel přechovává větší množství než malé. Jiné neoprávněné opatření může být darováním, výměnou za protislužbu. Zákon zde neurčuje množství, které se vyžaduje pro spáchání tohoto trestného činu.

Zákon nespecifikuje minimální dobu držení omamné nebo psychotropní látky, přípravku obsahující omamnou nebo psychotropní látku, prekursoru nebo jedu. Za

přechovávání lze považovat alespoň několik hodin, tak aby se zde mohla projevit dispoziční moc držitele dle rozsudek Nejvyššího soudu 24/2003- T 573

Vyžaduje se úmysl pachatele.

„(2) Odnětím svobody na dvě léta až deset let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1

a) jako člen organizované skupiny,“⁹

Vymezení pojmu organizovaná skupina v trestním zákoníku

„Organizovanou skupinou se rozumí sdružení více osob, v němž je provedena určitá dělba úkolů mezi jednotlivé členy sdružení a jehož činnost se v důsledku toho vyznačuje plánovitostí a koordinovaností, což zvyšuje pravděpodobnost úspěšného provedení činu a tím i jeho nebezpečnost pro společnost.“¹⁰

b) ač byl za takový čin v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán,

Pojmem byl za takový čin odsouzen trestní zákon recidiva pachatele. Trestní odpovědnost je vázána na předešlé odsouzení nebo jakékoliv potrestání. Předchozím trestem nemusí být ten samý trest, ale např. trest odnětí věci, peněžitý trest.

c) ve značném rozsahu, nebo

„Touto novou okolností podmiňující použití vyšší trestní sazby je vyjádřena potřeba zdůraznit větší míru škodlivosti, pokud pachatel neoprávněně vyrobí, doveze, vyveze, proveze, nabídne, zprostředkuje, prodá nebo jinak opatří omamnou nebo psychotropní látku, přípravek obsahující omamnou nebo psychotropní látku, prekurzor nebo jed ve značném rozsahu.“¹¹ Při stanovení míry značného rozsahu omamné nebo psychotropní látky, přípravku obsahující omamnou nebo psychotropní látku, prekurzoru nebo jedu bude proto třeba určit rozsah činu (větší, značný, velký).

⁹ Zákon č. 47/1965 Sb. ze dne 8. ledna 2009 trestní zákoník

¹⁰ JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou : zákon o soudnictví ve věcech mládeže, zákon o výkonu vazby, zákon o výkonu trestu odnětí svobody, advokátní tarif*. Praha: Leges, 2009. Glosátor. ISBN 978-80-87212-22-6, str. 355

¹¹ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. 2 sv. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-428-5, str. 2870

Ovšem v každém individuálním případě se přihlédne ke specifické látce, kvalitě látky, konkrétní újmě. „Samotné poskytnutí prostor bytu k výrobě omamné nebo psychotropní látky, přípravku ji obsahujícího, prekursoru nebo jedu nelze zahrnout do objektivní stránky trestného činu nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 187 odst. 1 tr. zák., neboť je to jednání, které pouze usnadňuje činnost pachatele. Proto nejde o spolupachatelství na uvedeném trestném činu, ale jen o pomoc k jeho spáchání.

Spolupachatelství ve smyslu § 9 odst. 2 tr. zák. jako společné jednání dvou nebo více osob musí naplňovat znaky jednání popsaneho v příslušné skutkové podstatě téhož trestného činu. Naproti tomu pomoc podle § 10 odst. 1 písm. c) tr. zák. není součástí společného jednání, které tvoří objektivní stránku téže skutkové podstaty a které přímo směřuje k provedení činu, tedy k porušení nebo ohrožení zájmu chráněného trestním zákonem, ale je to pouze jednání podporující činnost pachatele.

Z hlediska subjektivní stránky pomoc předpokládá, že pomocník ví o úmyslu pachatele trestného činu a sám úmyslně jedná (ve formě usnadnění nebo umožnění jednání pachatele) tak, aby byl uskutečněn jemu známý úmysl pachatele. Protože pomoc k trestnému činu je vždy podmíněna úmyslem směřujícím k takové účasti na konkrétním úmyslném trestném činu, musí být čin pomocníka charakterizován konkrétními skutkovými okolnostmi, nikoliv jen znaky skutkové podstaty.“¹²

U této přitěžující okolnosti postačuje nedbalost.

„d) ve větším rozsahu vůči dítěti nebo v množství větším než malém vůči dítěti mladšímu patnácti let.“¹³

Dítětem se dle § 126 trestního zákona rozumí osoba mladší 18 let, pokud trestní zákon nestanoví jinak. § 283 odst. 3 písm. d) vyžaduje věk dítěte mladší než 15 let. Nejvíce ohroženou skupinou lidí z hlediska potenciaálního užívání drog jsou především děti, které si neuvědomují možné zdravotní důsledky užívání drog a mají

¹² Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21.12.2005, sp.zn. 5 Tdo 1466/2005, [R 51/2006 tr.]

¹³ Zákon č. 47/1965 Sb.ze dne 8. ledna 2009 trestní zákoník

menší vůli nenechat se ovlivnit či zmanipulovat lidmi v jejich okolí než je tomu u dospělých jedinců. Pachatel nemusí znát skutečný věk dítěte, postačuje pouhá nevědomá nedbalost-vědět měl a mohl. Pachatel mohl věk tušit z vnějších znaků dítěte: chování, vzhled, fyzická vyspělost. Závísí i na konkrétním věku dítěte, počtu dětí, kvalitě omamně nebo psychotropní látky, přípravku obsahující omamnou nebo psychotropní látku, prekursor nebo jed.

Znaky „značný rozsah“, „velký rozsah“, „větší rozsah vůči dítěti“ a „větší rozsah vůči dítěti mladšímu patnáct let“

„Při stanovení každého z jednotlivých typů rozsahů omamně nebo psychotropní látky je třeba mít na zřeteli kvantifikační stupně rozsahu činu (větší, značný, velký) a lze je oddělit podle jejich vzájemné proporcionality a společenské škodlivosti vyjádřené sazbami trestu odnětí svobody u těchto zvláště přitěžujících okolností. Na naplnění určitého typu rozsahu (většího, značného, velkého) bude však možné usuzovat ne toliko z konkrétního množství a kvality omamně nebo psychotropní látky, ale i z dalších okolností, například z výše peněžní částky, kterou za takto vyráběnou či distribuovanou látku pachatel buď utržil anebo utržit chtěl či mohl, délky doby, po níž pachatel s uvedenými látkami neoprávněně nakládal, eventuálně pro jaký okruh osob byl určen. Současně je však třeba podpůrně zohlednit i další okolnosti, za nichž byl takový čin spáchán, tedy zejména způsob, jakým pachatel s uvedenými látkami nakládal, intenzita újmy, jež hrozila nebo skutečně nastala u poškozených osob, případně i jiné skutečnosti.“¹⁴

Větší rozsah nemusí být míněn pouze kvantitativní stránkou při výrobě, dovozu, přechovávání apod. omamně nebo psychotropní látky nebo jedu ale i kvalitativní stránky této látky. Větší rozsah vůči dítěti je zvláště přitěžující okolnost, nutno ho odlišit od odst. 2 písm. c) značného rozsahu, který bude menší a zároveň od velkého rozsahu odst. 3 písm. c) který bude větší.

„(3) Odnětím svobody na osm až dvanáct let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán,

¹⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9:3:2005, 5 Tdo 280/2005, [R 1/2006 tr.]

a) *způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 těžkou újmu na zdraví,*¹⁵

Těžká újma dle § 122 odst. 2 trestního zákona, může být spáchána buďto úmyslně, či nedbalostně.

*„b) spáchá-li takový čin v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného značný prospěch“*¹⁶

§ 138 odst. 1 a 2. trestního zákona stanovuje, že značný prospěch musí činit nejméně 500 000 Kč. U tohoto trestného činu se vyžaduje úmysl.

*„c) spáchá-li takový čin ve velkém rozsahu, nebo“*¹⁷

Velký rozsah činu musí převyšovat množství větší než malé, látka bude mít velmi dobrou kvalitu, čin bude spáchán na velkém počtu lidí. K této okolnosti postačí z hlediska zavinění nedbalost.

*„d) spáchá-li takový čin ve větším rozsahu vůči dítěti mladšímu patnácti let.“*¹⁸

viz §283 odst. 2 písm. d.) ve větším rozsahu. K této okolnosti postačí nedbalost.

„(4) Odnětím svobody na deset až osmnáct let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán,

a) *způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 těžkou újmu na zdraví nejméně dvou osob nebo smrt,*¹⁹

Újma musí nastat na nejméně dvou a více osobách. Těžká újma na zdraví může být způsobena úmyslně i z nedbalosti. Pokud by pachatel způsobil smrt, tento kvalifikovaná skutková podstata by se na posouzení trestného činu vztahovala, za předpokladu, že by ji způsobil neúmyslně.

¹⁵ Zákon č. 47/1965 Sb.ze dne 8. ledna 2009 trestní zákoník

¹⁶ Tamtéž

¹⁷ Tamtéž

¹⁸ Tamtéž

¹⁹ Tamtéž

„b) spáchá-li takový čin v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu, nebo“²⁰

Dle § 138 odst. 1, 2 škoda velkého rozsahu činí nejméně 5 000 000 Kč. Vyžaduje se zde úmysl, aby pachatel jednal v úmyslu pro sebe nebo pro jiného získat prospěch velkého rozsahu, nemusí však toho prospěchu dosáhnout.

„c) spáchá-li takový čin ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech.“²¹

Postačí, aby byl trestný spáchán ve dvou zemích, které jsou členskými státy evropské unie k naplnění této okolnosti.

„(5) Příprava je trestná.“²²

Trestní zákoník musí stanovit ve zvláštní části její trestnost.

Trestný čin šíření toxikomanie § 287 trestního zákona je v poměru subsidiarity k § 283 nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy. Trestný čin, který by vykazoval skutkové znaky obou dvou, má být posouzen pouze jako § 283 nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy. Jejich jednočinný souběh je vyloučen, jak rozhodl Nejvyšší soud 4/2004-T 681.

2.2.2. § 284 Přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu

„(1) Kdo neoprávněně pro vlastní potřebu přechovává v množství větším než malém omamnou látku konopí, pryskyřici z konopí nebo psychotropní látku obsahující jakýkoli tetrahydrokanabinol, izomer nebo jeho stereochemickou variantu (THC), bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.“²³

²⁰ Zákon č. 47/1965 Sb. ze dne 8. ledna 2009 trestní zákoník

²¹ Tamtéž

²² Tamtéž

²³ Tamtéž

Obecná charakteristika

„Ve vztahu k §283 trestního zákona je speciální ve třech směrech: nevztahuje se na přechovávání přípravku obsahující omamnou nebo psychotropní látku nebo prekurzoru, trestné je pouze přechovávání omamné nebo psychotropní látky pro sebe (přechovávání pro jiného je postihováno ustanovením § 283 trestního zákona) a omamné a psychotropní látky se fakticky rozdělují na „měkké“ (§284 odst. 1 a „tvrdé“ (284 odst. 2)“ trestní zak. a trestní rad 358. Objekt trestného činu dle § 284 odst. 1 je zájem na ochrany společnosti proti negativním účinkům nakládání s omamnými a psychotropními látkami, konopí a pryskyřice z něho nebo látkami obsahující jakoukoli složku THC. Trestní zákoník realizoval rozdělení omamných a psychotropních látek na „měkké“ a „tvrdé“ drogy. Usnesení vlády České republiky ze dne 14. 11. 2001 č. 1177 a ze dne 22. 1. 2003 č. 88 rozděluje drogy na méně a více závažné, čili na drogy které způsobují menší zdravotní rizika, nutnost dlouhotrvajícího užívání na vznik závislosti, případně menší společenská rizika spojená s užiteli drog. Ministerstvo zdravotnictví vydalo návrh ze dne 13.3.2003 č.j.6898/03 aby, byla lehčí skupina-kanabinoidy tzv. produkty obsahující konopí a ostatní omamné a psychotropní látky. Jednotná úmluva o omamných látkách podává definici konopí, za něž označuje kvetoucí nebo plodonosný vrcholík rostliny konopí, z něhož pryskyřice nebyla vyloučena a za konopnou pryskyřici označuje oddělenou, surovou a očištěnou pryskyřici získanou z rostliny konopí.

Přechováváním konopí je způsob držení konopí, pryskyřice z konopí nebo jiné psychotropní látky obsahující THC. Nezáleží na délka držby ani na tom, zda ji pachatel má fyzicky u sebe. Postačí, pokud bude mít látku uschovanou na jiném místě, nebo u někoho uschovanou. Rostliny konopí s menším než 0,3 % obsažené látky THC jsou dovoleny pěstovat. Taková to látka se používá na výrobu pytlů, lan či provazů. Přechovávání dle § 284 má subsidiární privilegovanou skutkovou podstatu ve vztahu k § 283.

Pro vlastní potřebu užívá látku osoba, jejímž důvodem pro přechovávání je pouze vlastní spotřeba. Za trestné se považuje, pokud konzument přechovává množství větší než malé.

Subjektivní stránka vyžaduje úmysl. Trestní čin § 284 je dokonán již přechováním.

(1) „Kdo neoprávněně pro vlastní potřebu přechovává jinou omamnou nebo psychotropní látku než uvedenou v odstavci 1 nebo jed v množství větším než malém, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.“²⁴

Objektem je zájem na straně společnosti a lidí proti možnému ohrožení. V Jednotné úmluvě o omamných látkách č. 47/1965 Sb. v čl. 36 odst. 1 písm. a) se signatáři zavazují k trestnímu postihu tam uvedených forem nakládání s drogami včetně jejich držby. Od dřívější právní úpravy se díky této úmluvě mohly postihovat i držba omamných a psychotropních látek pro vlastní potřebu. Omamná nebo psychotropní látka je každá jiná z látek uvedených v přílohách 1 až 7v zákoně č. 167/1998 Sb. O návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, které nejsou vymezeny jako látky dle přílohy 3 tedy konopí a pryskyřice z konopí a dle přílohy 4 jako pryskyřice THC.

Jed je dle nařízení č. 467/2009 Sb. To, co s stanoví za jed a je množství větší než malé u omamných látek, psychotropních látek, přípravků je obsahujících a jedů.

Pojem pro vlastní potřebu znamená i pro ty, kteří jsou na droze závislí a látku si obstarávají a mají ve své držbě pouze díky své závislosti. Státní zástupce je ze zákona povinen postihovat všechny trestné činy, o kterých se dozví. Proto se nejbližší okolí toxikomana může obávat vyhledat odbornou pomoc pro drogově závislého. Pro některé závislé osoby může být trestnost držení látek pro vlastní potřebu i jakýsi stimul pro užívání drog, protože touha po zakázané droze může být o to atraktivnější.

Vyžaduje se úmysl. Pachatelem neoprávněného přechovávání jiné omamné a psychotropní látky než uvedené v odstavci 1 nebo jedu v množství větším než malém pro vlastní potřebu může být jak fyzická osoba, tak právnická osoba.

²⁴ Zákon č. 47/1965 Sb. ze dne 8. ledna 2009 trestní zákoník

(1)“Odnětím svobody na šest měsíců až na pět let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 ve větším rozsahu.

(2) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 ve značném rozsahu“²⁵

Pojem „větší množství než malé“

Trestní zákoník nijak nespecifikuje množství větší než malé daných látek, takže vymezení toho je věcí soudní judikatury a praxe.

Ráda bych uvedla rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR (Rozsudek 3 Tz 203/1999), který konstatuje „Malé množství omamných a psychotropních látek ve smyslu § 187a trestního zákona lze vymezit tak, že tím rozumí individuální denní dávka omamné nebo psychotropní látky v množství obvyklém pro konkrétní osobu užívající tyto látky, která odpovídá stupni její závislosti na těchto látkách, aniž je způsobilá vážně ohrozit zdraví nebo život této osoby.“ Na toto reagovala soudní judikatura dalším upřesňujícím rozsudkem, kterým konstatoval Nejvyšší soud sp.z. 4 Tz 142/2000, že množství větší než malé musí vícenásobně překračovat běžnou dávku průměrného konzumenta, jedná-li se o metamfetamin - pervitinu desetinásobně. Nesmí se ovšem jednat o držení drog jedné dávky konzumentem před jejím použitím, které není přechováváním. Nejvyšší soud stanovil, že „přechovávání pro (vlastní potřebu) je třeba rozumět nezákonné přechovávání takové látky na pozdější dobu, bez záměru tuto látku v nejbližší době fyzicky užít pro sebe.“²⁶

Praxe vyžadovala stanovit paušální hranici povoleného množství omamné a psychotropní látky či jedu, která by stanovovala společnou hranici pro všechny pachatele. Proto byl vydán závazný pokyn policejního prezidenta č. 39/1998 s orientačními hodnotami malého množství omamných a psychotropních látek²⁷ U paušálního přístupu je sice větší předvídatost soudního rozhodnutí, ale je to přístup méně spravedlivý. Tyto tabulky jsou ovšem pro soudy nezávazné. „Nicméně teorie

²⁵ Zákon č. 47/1965 Sb.ze dne 8. ledna 2009 trestní zákoník

²⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12.7.2000, sp.z. 4 Tz 142/2000

²⁷ Příloha č.1

pracovala, i s verzí kombinace obou popsanych způsobů pro vymezení hranice množství většího než malého“²⁸

Dále byly vydány pokyny obecné povahy nejvyššího státního zástupce 6/2000, kterým se upravoval postup státního zastupitelství při postihu trestného činu nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů dle § 187a trestního zákona.²⁹

V rozsudku Nejvyššího soudu 3Tz 56/2001 doplnil nutnost přibrání znalců z oboru psychiatrie z důvodu zkoumání, do jaké míry má osoba závislá na drogách toleranci vyšších dávek drog tj. jaké množství drog bude pro tuto osobu ještě přípustná hranice.

Dalším navazujícím rozsudkem Nejvyššího soudu, R 1/2006 v této problematice se soud dobral názoru, že je třeba brát ohled na druh a kvalitu omamné nebo psychotropní látky, prekurzoru nebo jedu. A je třeba zohlednit i okolnosti spáchání trestného činu: dobu, po kterou látku vlastnil či počet osob, kterým látku zprostředkoval, prodal, nebo přechovával.

Dle výroku soudu 3 Tdo 52/2008 pokud byla rostlina konopí setého pěstována a dále zpracována výlučně pro potřeby alternativní léčby, pak s ohledem i na ostatní okolnosti mající vliv i na konkrétní společenskou nebezpečnost činu lze učinit závěr, že není naplněn materiální znak takového činu.

²⁸ František Púry, Pavel Šámal, Alexander Sotolář: *K problematice trestněprávního postihu přechovávání drog pro vlastní potřebu*, (Právní rozhledy:časopis pro všechna právní odvětví. Praha: C.H. Beck, 1993- . 10/1999, ISSN 1210-6410, str.509)

²⁹ Příloha č.2

2.2.3. § 285 Nedovolené pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku

(1) „Kdo neoprávněně pro vlastní potřebu pěstuje v množství větším než malém rostlinu konopí, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců, peněžitým trestem nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.“³⁰

Obecná charakteristika:

Pěstováním se rozumí zasetí semene nebo výpěstku rostliny, následné zalévání a případné useknutí stonku a sklizeň rostliny konopí. Nelze ovšem zaměnit pojem pěstování a výroba, při výrobě jde v případě, kdy je rostlina sklizena a následně dochází k procesu jejího zpracování, tak aby se mohla spotřebovat nebo došlo k výrobě látky THC. Pachatelem může být jak fyzická, tak právnická osoba. Po subjektivní stránce se vyžaduje úmysl.

Problematikou pěstování konopí pro vlastní potřebu se zabývá Zeman (2015). Autor analyzuje mezinárodní úmluvy a judikaturu a je v rozporu s orgány činnými v trestním řízení. Autor se přiklání k tomu, že při sušení části konopí pěstovaného pro vlastní potřebu jde nadále o vlastní potřebu a nejedná se o výrobu této látky.³¹

(1) „Kdo neoprávněně pro vlastní potřebu pěstuje v množství větším než malém houbu nebo jinou rostlinu než uvedenou v odstavci 1 obsahující omamnou nebo psychotropní látku, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok, peněžitým trestem nebo jiné majetkové hodnoty.“³²

Vládní nařízení č. 455/2009 Sb. stanovuje jaké rostliny a houby obsahují omamnou nebo psychotropní látku a jaké je množství větší než malé. Za jiné rostliny se dle Jednotné úmluvy o omamných látkách považují opiový mák a keře koka. Jednotná úmluva o omamných a psychotropních látkách dále stanovuje výraz „keř koka“ jako všechny druhy keře druhu *Erythroxylon* a výraz „listy koka“ označuje

³⁰ Zákon č. 47/1965 Sb. ze dne 8. ledna 2009 trestní zákoník

³¹ Zeman, P., Štefunková, M. a Trávníčková, I. Drogová kriminalita a trestní zákoník. Vydání první. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci

³² Zákon 47/1965 Sb. ze dne 8. ledna 2009 trestní zákoník

listy z keře koka s výjimkou listů, z nichž byl extrahován všechn ekgonin, kokain a jiné ekgoninové alkaloidy. Tato úmluva stanovuje možné pěstování opiového máku, keře koka, rostliny konopí, makové nati a listů konopí za splnění určitých podmínek, které jsou shrnuty v článku 2 bod 7.

Jsou to např. tyto podmínky:

„Strany zašlou každý rok Úřadu za každé ze svých území předepsaným způsobem na tiskopisech Úřadu přibližné údaje týkající se těchto bodů: rozloha (v hektarech) a zeměpisná poloha pozemku, kterého má být použito na pěstování opiového máku.

Strany zašlou Úřadu za každé ze svých území, předepsaným způsobem, na tiskopisech Úřadu statistické údaje týkající se těchto bodů:: g) zjistitelná rozloha na pěstování opiového máku.

Jestliže Strana povolí pěstování keře koka, uplatní stejně jako v případě pěstování listu koka kontrolní postup, uvedený v článku 23 pro opiový mák. Pokud jde o písm. d), odst. 2 tohoto článku, příslušná agentura bude povinna převzít efektivně úrodu a to co nejdříve po skončení sklizně.

Strany zajistí, v mezích možnosti, vymýcení všech keřů koka, které rostou divoce. Zničí keře koka, pěstované bez zákonného povolení.“³³

(2) „Odnětím svobody až na tři léta nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 ve větším rozsahu.

(3) Odnětím svobody na šest měsíců až na pět let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 ve značném rozsahu.“³⁴

³³ Vyhláška ministra zahraničních věcí ze dne 27. dubna 1965 o Jednotné Úmluvě o omamných látkách 47/1965 Sb.

³⁴ Zákon č. 47/1965 Sb.ze dne 8. ledna 2009 trestní zákoník

K těmto okolnostem odst. 3 a 4. podmiňující vyšší trestní sazbu postačí pouhá nedbalost.

Trestní zákoník zavádí v § 285 skutkovou podstatu pro odlišení pěstování rostliny konopí pro vlastní potřebu od toho, kdo ji pěstuje za účelem distribuce. Sankce za tyto trestné činy by měly být odlišeny, při distribuci konopí může dojít k ohrožení zdraví třetích osob, zatímco při pěstování pouze pro vlastní potřebu, není ohrožení pro společnost tak velké. Nařízení č. 455/2009 Sb., kterým se pro účely trestního zákoníku, které rostliny nebo houby obsahují omamnou nebo psychotropní látku a jaké je jejich množství větší než malé. Záměr vlády vyjádřený v usnesení č. 753/03 a č. 1177/01 je ponechat trestnost psychotropních rostlin a zároveň odlišit pěstování převážně konopí pro vlastní potřebu a pěstování a distribuci významně nebezpečnějších drog.

Jednočinný souběh trestných činů nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy dle § 283 a nedovoleného pěstování rostlin obsahující omamnou a psychotropní látku dle § 285 je vyloučen.

2.2.4. § 286 Výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedu

(1) „Kdo vyrobí, sobě nebo jinému opatří anebo přechovává prekursor nebo jiný předmět určený k nedovolené výrobě omamné nebo psychotropní látky, přípravku, který obsahuje omamnou nebo psychotropní látku, nebo jedu, bude potrestán odnětím svobody až na pět let, peněžitým trestem, zákazem činnosti nebo propadnutím věci.“³⁵

Obecná charakteristika:

Objektem tohoto trestného činu je zájem na ochraně společnosti proti možnému ohrožení, které by mohlo nastat v případě nakládání s jedy, omamnými a psychotropními látkami a přípravky obsahující omamnou nebo psychotropní látku.

³⁵ Zákon č. 47/1965 Sb. ze dne 8. ledna 2009 trestní zákoník

Prekurzor je látka uvedená v kategorii 1 přílohy I předpisu Evropských společenství (nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 273/2004 nebo v kategorii 1 přílohy předpisu Evropských společenství (nařízení Rady (ES) č. 111/2005).

Pojmem jiné předměty určené k výrobě omamné nebo psychotropní látky, přípravku obsahující omamnou nebo psychotropní látku nebo jedu mohou být jak předměty, tak suroviny, které mohou napomoci výrobě. Předmět nemusí být zásadní komponent ve výrobě. Může jít také o suroviny a pomocné látky, které se využívají při výrobě.

„Vzhledem k tomu, že zákonná formulace neobsahuje žádné omezení a není tedy zřejmé, kam by případný výčet předmětů určený k nedovolené výrobě drogy mohl sahát, bude vždy nutné posuzovat konkrétní závažnost (škodlivost) výroby, opatření nebo přechování daného předmětu (zkumavka, pinzeta atd.)“³⁶

Trestný čin § 286 je velmi podobný trestnému činu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy § 283. „Rozdíl mezi trestným činem výroby a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedu podle § 286 a přípravou k trestnému činu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 20 odst. 1, § 283 odst. 1 a 2. Spočívá v tom, že příprava musí vždy směřovat k individuálně určenému trestnému činu. Naproti tomu podle § 286 je trestný pachatel, který vyrobí, sobě nebo jinému opatří nebo přechová prekurzor nebo jiný předmět určený k nedovolené výrobě omamné nebo psychotropní látky, přípravku, který obsahuje omamnou nebo psychotropní látku, nebo jedu, který je však pouze obecně určen k takové nedovolené výrobě, bez vztahu ke konkrétnímu, individuálně určenému trestnému činu.“³⁷

Pokud by si pachatel opatřil, vyrobil, nebo přechovával předmět k výrobě omamné nebo psychotropní látky podle § 283 je ve vztahu k trestnému činu § 286 výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedu subsidiární. V případě, že si pachatel opatří předmět k výrobě této látky, má přednost

³⁶ *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou.* Jelínek, Jiří a kol. Praha: Leges, [2009]-. Glosátor., str. 362

³⁷ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník: komentář.* 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. 2 sv. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-428-5, str. 2898

primární ustanovení o přípravě k výrobě a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedu. Postihnout však lze pouze tehdy, pokud by úmysl směřoval k okolností použití vyšší trestní sazby, protože příprava je trestná pouze u zvláště závažných zločinů § 20 odst. 1.³⁸

Pachatelem může být jak fyzická, tak právnická osoba.

Tento trestný čin je dokonán již vyrobením, opatřením, nebo přechováváním prekurzoru nebo jiného předmětu určeného k výrobě omamné nebo psychotropní látky, přípravku obsahující omamnou nebo psychotropní látku nebo jedu.

„(1) Odnětím svobody na dvě léta až deset let bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny,

b) spáchá-li takový čin ve značném rozsahu,“³⁹

Ve značném rozsahu je trestný čin spáchán, pokud je stupeň ohrožení značně vysoký, například pokud vyrobí, opatří, nebo přechovává prekurzor či jiné předměty určené k výrobě omamné nebo psychotropní látky, přípravku obsahující omamnou nebo psychotropní látku nebo jedu ve značném množství. Zároveň toto zařízení slouží pro výrobu takové látky ve velkém množství, nebo jsou tyto suroviny vyráběny delší časový úsek, či je látky kvalitní.

„c) spáchá-li takový čin ve větším rozsahu vůči dítěti, nebo

d) získá-li takovým činem pro sebe nebo pro jiného značný prospěch.“⁴⁰

Postačí pouze nedbalostní zavinění. Značný prospěch vyplývá z ustanovení § 138 odst. 1, 2. Činí nejméně 500 000 Kč.

Nejvyšší soud ve svém usnesení R 18/2007 vydal stanovisko, že neoprávněné vypěstování rostliny konopí setého (*Canabis sativa*), která je již sama o sobě

³⁸ R 19/2004-I

³⁹ Zákon 47/1965 Sb.ze dne 8. ledna 2009 trestní zákoník

⁴⁰ Tamtéž

omamnou látkou ve smyslu § 289 odst. 1 trestního zákona (podle přílohy č. 3k zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách, ve znění pozdějších předpisů, a seznam IV podle Jednotné úmluvy o omamných látkách publikované jako vyhláška č. 47/1965 Sb., ve znění sdělení č. 458/1991Sb.), nelze považovat za výrobu a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedu ve smyslu §286 odst. 1 trestního zákona. Sklizení a další nakládání s touto rostlinou pak může být jiným trestným činem, resp. některým jeho vývojovým stádiem.

2.2.5. § 287 Šíření toxikomanie

(1) „Kdo svádí jiného ke zneužívání jiné návykové látky než alkoholu nebo ho v tom podporuje anebo kdo zneužívání takové látky jinak podněcuje nebo šíří, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti.“⁴¹

Objektem je zájem na ochraně společnosti a lidí proti možnému ohrožení, které by mohlo nastat při zneužívání návykových látek.

§130 trestního zákoníku říká, že „návykovou látkou se rozumí alkohol, omamné látky, psychotropní látky a ostatní látky způsobílé nepříznivě ovlivnit psychiku člověka nebo jeho ovládací nebo rozpoznávací schopnosti nebo sociální chování.“ Na alkohol, který patří mezi návykové látky, se nevztahuje skutková podstata § 287. Alkoholickým nápojem podle § 2 písm. k) zákona č. 379/2005 Sb. o opatřeních k ochraně před škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými látkami a o změně souvisejících zákonů, jsou lihovina, víno a pivo, alkoholickým nápojem se rozumí též nápoj, který není takto uveden, pokud obsahuje více než 0,5 objemového procent alkoholu.

Tento trestný čin je úmyslný, ohrožovací, který je dokonán pouhým podněcováním, sváděním nebo šířením. Pachatelem může být jak fyzická tak právnická osoba.

⁴¹ Zákon 47/1965 Sb. ze dne 8. ledna 2009 trestní zákoník

Svádění a podporování zákon blíže nevymezuje. Svádění nemusí být směřováno na individuálně určenou osobu. Svádění může být např. různé schvalování užití zneužívání takové látky, jehož cílem by bylo svést osobu k tomu, aby látku užila. Svádění je jednání podobné návodu a pomoci § 24 odst. 1 b) c).

Podporování může být fyzické a psychické. Fyzické podporování je např. opatření takové látky, uvedení mezi komunitu, která látku užívá, opatření prostoru, kde může osoba nerušeně látku užívat. Psychickým podporováním je utvrzováním o správnosti užívání této látky. Za podporování se nepovažuje preventivní opatření nejrůznějších zpravidla neziskových organizací, které se zaměřují na výměnu stříkaček, poskytování informací o drogách či o léčení, poskytování dalšího zdravotnického materiálu. Organizace se pouze snaží předcházet potencionálním nemocem narkomanů, mít jakousi informovanost o počtu a jejich stavu a případně radami usměrňovat jejich chování.

Podněcováním je myšlen jakýkoliv projev, který zpravidla není určen konkrétní osobě a směřuje přímo či nepřímo k vyvolání potřeby užít návykovou látku. Tento projev může být ústní, písemný, pomocí elektronické pošty. Šíření zneužívání návykové látky může být rovněž ústní, písemné nebo pomocí elektronické pošty. Směřuje vůči neurčitému okruhu adresátů. Může být schvalováním páchaní trestných činů nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy podle § 283 a výroby držení předmětu nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedy § 286. Nemusí se jednat pouze o návykové látky, které jsou zakázány dle § 283, 285 trestního zákona ale i jiné (ředidla, barviva, ...)

Naplnění této skutkové podstaty nastává již pouhým podněcováním, šířením, sváděním, nemusí být skutečně ovlivněny osoby.

(2) *„Odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1*

a) jako člen organizované skupiny,

b) vůči dítěti, nebo⁴²

Dle § 126 trestního zákona se dítětem rozumí osoba mladší osmnácti let, pokud trestní zákon nestanoví jinak. Dítětem je tato osoba pouze do dne předcházejícího dne svých osmnáctých narozenin.

„c) tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem.“⁴³

Článek K3 Smlouvy o Evropské unii týkající se přibližování zákonů a praktik členských států Evropské unie v boji proti narkomanii a týkající se prevence a boje proti nezákonnému vyžaduje, aby při postihu dávaly státy důraz na údaje, které jsou na internetu.

(3) „Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 vůči dítěti mladšímu patnácti let.“⁴⁴

Trestní zákoník dbá zvýšenou pozornost na ochranu těchto ohroženým osobám.

Trestný čin šíření toxikomanie §287 je v poměru subsidiarity k trestnému činu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy podle § 283 je jejich jednočinný souběh je tedy vyloučen.⁴⁵ Skutek, který by vykazoval znak obou dvou uvedených trestných činů, posoudí jen jako trestný čin nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy podle § 283.

⁴² Zákon 47/1965 Sb.ze dne 8. ledna 2009 trestní zákoník

⁴³ Tamtéž

⁴⁴ Tamtéž

⁴⁵ TR NS č/2004-T 681

Šíření toxikomanie se může dopustit i lékař, který předepíše pacientům léky obsahující omamné nebo psychotropní látky, popřípadě prekurzory, pokud je srozuměn s tím, že množství nebo druh neodpovídá potřebám pacientů, kteří ho mohou zneužít.⁴⁶

Kauza „Growshopy“

Na podzim r. 2013 došlo k zásahu policie proti některým majitelům growshopů, ti poskytovali zázemí a technické vybavení pro „indoor“ pěstitele. Tomuto zásahu předcházela judikát Nejvyššího soudu spis.zn. 8 Tdo 1206/2012.: „Rozsudkem Okresního soudu v Semilech ze dne 7. 3. 2012, sp. zn. 8 Tdo 1206/2012-24, byli obviněni Ing. K. C. a P. Š. uznáni vinnými přečinem šíření toxikomanie podle § 287 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákoníku ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku a odsouzeni podle § 287 odst. 2 tr. zákoníku shodně k trestu odnětí svobody v trvání jednoho roku, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu osmnácti měsíců. Podle § 70 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku byl obviněnému P. Š. uložen trest propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty, a to konkrétně podrobným výčtem ve výroku rozsudku uvedených semen kultivarů konopí setého včetně obalů, v nichž byla uložena.

Podle skutkových zjištění soudu prvního stupně se obvinění přečinu šíření toxikomanie podle § 287 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákoníku dopustili tím, že: oba obvinění (a to obviněný P. Š. jakožto jednatel obchodní společnosti S+S Holding Benecko, s. r. o., D. Š., provozující mimo jiné prodejnu G. S. v L. v J., a obviněný Ing. K. C. jakožto prodáváč této prodejny) v období od 18. 3. 2011 do 17. 5. 2011 nabízeli v této prodejně a veřejně prezentovali materiály propagující pěstování a užívání marihuany a konopí setého a poskytující návod k pěstování různých kultivarů konopí setého za účelem získání co nejefektivnějšího obsahu THC ve vzešlých rostlinách (katalogy semen s návody k pěstování Feminised Royal Queensd Seeds, Buddha Seeds, Ministry Cannabis, Legalizace 04, tiskovina Soft secrets zabývající se tematikou pěstování konopí v domácích podmínkách), přičemž v těchto tiskovinách jsou kromě návodů na pěstování konopí setého popisovány i účinky užívání částí rostlin na lidský organismus a obsah THC v jednotlivých kultivarech; v

⁴⁶ TR NS 8/2004-T 717

prodejním sortimentu zmíněné prodejny byla i semena řady kultivarů konopí setého, když konkrétně takto v období od 18. 3. 2011 do 17. 5. 2011 byly neustanoveným zákazníkům prodejny nabízeny či jim prodány ve skutkové větě výroku o vině rozsudku soudu prvního stupně podrobně specifikované množství různých kultivarů, když marihuana je slangový výraz pro sušenou rostlinu konopí, rod Cannabis, která je omamnou látkou zařazenou na seznamu IV Přílohy č. 3 k zákonu č. 167/1998 Sb., o návykových látkách.“⁴⁷ Soud upozornil na společenskou škodlivost obchodů-tzv. growshopů s nabízenými semeny, propagačními materiály, a potřeby pro pěstování konopí, následnou výroby marihuany a rady od obchodníků. Pokud jsou tyto potřeby pro pěstitele nabízeny společně na jednom místě, jedná se o § 287 trestního zákoníku šíření toxikomanie.

Policie razii zdůvodnila i tím, že přibývá vnitřních pěstíren konopí a v souvislosti s tím i obchodů s konopím, jak internetových tak kamenných. Národní protidrogová centrála ve své Výroční zprávě uvádí, že od roku 2013 bylo Policií ČR vedeno celkem 58 samostatných trestních spisů ohledně provozování growshopů. 91% z celkového počtu uzavřených případů bylo pravomocně uznáno vinnými. Obvinění se bránili tím, že na produktech jimi prodávaných bylo upozornění, že pěstováním konopí se mohou dopustit trestného činu. Nejvyšší soud rozhodl, že „Distancování se od případného zneužití je vzhledem k nabízenému sortimentu zcela zjevným zastíracím manévrem, kdy na internetu uveřejněné vyobrazení rostlin indického konopí, vyšlechtěných odrůd, jakož i často používaný symbol vyobrazení listu konopí ve spojení s informacemi o účinku jednotlivých odrůd konopí, způsobu jejich užívání, vychvalování vlivu na lidský organismu bez objektivních informací o negativním působení, a informací o snadném způsobu pěstování, výnosů a doby sklizně, je podporou produktů marihuany, které je přístupné širokému okruhu veřejnosti bez omezení.“⁴⁸

⁴⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31.10.2012, sp.zn.8 Tdo 1206/2012-24

⁴⁸ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 12.11.2014, sp.zn. 8 Tdo 1217/2014

3. Kriminologické aspekty drogové kriminality

3.1. Charakteristika vybraných drog.

Drogy můžeme členit dle jejich původu na přírodní, polysyntetické a syntetické. Přírodní drogy jsou takové, které se získávají z přírodních surovin. Jsou užívány buďto zcela bez úprav anebo jsou upravovány např. sušením a následným nadrcením. Polysyntetické drogy se vyrábějí tak, že z účinná látka se z přírodní látky získává přírodní cestou. Syntetické drogy se vyrábějí zcela chemickou cestou.

3.1.1. Kokain:

Z historického hlediska, počalo užívání koky u Inků. Inkové koku uctívali, považovali ji za posvátnou, mysleli si, že je darem od Bohů a mohou pomocí ní zapomenout na všední strádání. Španělé ji pak dávali Indiánům, kteří museli těžce pracovat, aby potlačili jejich chuť k jídlu.

Koka je keř, který má podlouhlé listy s žilnatinou. Plod je v době zrání červená peckovice.

Největším producentem koky je Jižní Amerika (Kolumbie, Peru, Bolívie, severozápadní Brazílie), dále Jáva, Srí Lanka a Austrálie.

V Latinské Americe využívají místní domorodci k tradičnímu žvýkání. Tato forma je slabší, protože zároveň žvýkají pálené vápno či alkalický rostlinný popel. Uživatelům pomůže odstranit pocit hladu, žízně, únavy a povzbuzuje jejich sílu. Oproti tomu tzv. šňupání kokainu nebo intravenózní aplikace je mnohem silnější. K nástupu účinku dochází v podstatě ihned a trvá 1 hodinu. Kokain je drogou vyšších vrstev, umělců, manažerů, mladších lidí s vyššími příjmy a dětí z bohatých rodin. Jeho cena za 1 g je přes 1500-2500 Kč. Kokain je bílý či naředlý prášek, který po několika minutách způsobuje znecitlivění jazyka. Nejdříve dochází k pocení, zvýšení pulzu, lehkému mrazení a bledosti.

Uživatel kokainu následně pocítuje euforii, bdělost, cítí se rád středem pozornosti, vymizí mu zábrany a cítí se jakoby nadčlověkem. Projevuje se přátelsky, hovorně, má zvýšený sexuální pud, u mužů dochází k pozdější ejakulaci. Kokain je zátěží pro kardiovaskulární systém, proto jsou časté srdeční či mozkové příhody. V další fázi, při vyprchávání drogy, má uživatel depresivní stavy, kdy ho nic nebaví a má chuť na další dávku.

3.1.2. Crack:

Neboli rock se objevil v USA v roce 1981. Vzniká tepelnou úpravou kokainu s alkalickým činidlem (např. jedlá soda, prášek do pečiva, vápno). Crack je levnější forma kokainu, proto ho užívá především černošské obyvatelstvo v USA. Crack se může buďto kouřit ve skleněných trubičkách nebo kouřit společně s tabákem či marihuanou. Kouř se dostává do mozku během cca 4 sekund, účinek pak trvá pouze 15 minut. Účinky jsou podobné jako u kokainu. Hlavním nebezpečím je možnost předávkování, není snadné odhadnout přijatelné množství.

3.1.3. Konopí:

Konopí je jedna z nejstarších pěstovaných rostlin. Používaly ho všechny starověké vyspělé civilizace.

Tato droga se používá dvěma způsoby, tou první je marihuana-obsahující 8-12% THC. Marihuana se může kouřit samostatně, nebo s tabákem. V dýmce či v cigaretách. Tato droga se také může přidávat do různých pochutin. Zatímco hašiš obsahuje až 40 % THC. Může se kouřit či z ní vyrábět např. cukrovinky. Nástup účinku přichází ihned a trvá dle množství a zkušenosti uživatele cca 1 - 2 hodiny. Tato rostlina dosahující výšky 0,3 až 6 m s dlouhými, podlouhlými listy se pěstuje hlavně v Indii, Íránu, Afganistanu, Pákistánu, Indonésii, Střední Asii, Africe, Mexiku, USA a jinde.

THC navozuje příjemné pocity, euforii, neovladatelný smích, vcítění do druhého, ponoření do vlastních pocitů, nálad, snů a také změněné prožívání prostoru. Účinky THC mohou být i negativní, záleží vždy na konkrétním psychickém stavu jednotlivce, jeho dispozicích a situaci ve které se nachází. Uživatele marihuany nezřídka doprovázejí pocity chladu, bušení srdce, sucho v ústech, dráždivý kašel. Chtěla bych se popsat podrobněji dlouhodobé účinky konopí, z důvodu že konzumace marihuany je v ČR na vzestupu, díky výzkumu Evropského monitorovacího centra pro drogy konaného v roce 2012 bylo zjištěno, „že 27,6 % populace někdy užilo konopí (marihuanu), mezi mladými lidmi ve věku 15-34 let celoživotní prevalence činila 46,4 %. 9,2 % respondentů užilo konopí v posledních 12 měsících a 4,4 % v posledních 30 dnech. U mládeže ve věku 15-24 let, kde byla prevalence nejvyšší, to bylo v posledních 12 měsících 23,3 % a v posledních 30 dnech 11 %.⁴⁹ Srovnání mezi lety 1995-2015.⁵⁰

Důsledky dlouhodobého užívání konopí je závislost na této látce. Závislost značí nemožnost kontroly nad touto látkou a zároveň nemožnost regulovat, kdy a kolik látky užiji. Z fyzických následků lze jmenovat chronickou bronchitidu, případně možný vznik nádorových onemocnění, dále zvýšené riziko rakoviny ústní dutiny, hltanu a jícnu. Mohou se dále vyskytovat poruchy pozornosti a paměti, tyto poruchy většinou vymizí při uživatelově abstinenci, či již přetrvávají. „Ke změnám může docházet i na úrovni osobnosti a povahových vlastností: neochota přebírat zodpovědnost, ztráta a pokles koníčků, zájmu a hodnot, psychická a sociální nevyzrálость, nižší schopnost orientace (časové i prostorové), citová otupělost. K těmto změnám dochází z důvodu poruchy funkce neurotransmiteru, který se nazývá serotonin, v důsledku čehož pak dochází k narušení a zpracovávání emocí (proto můžou vznikat právě např. pocity úzkosti, deprese)“⁵¹

Konopí ovlivňuje plodnost jak u mužů, tak žen. Muž vyprodukuje miliardy spermií a k oplodnění stačí jedna jediná, přesto poškození zárodečného epitelu může

⁴⁹ [<http://www.emcdda.europa.eu/countries/czech-republic>]. [cit. 03-21-2017]

⁵⁰ Příloha č.3

⁵¹ HANZLOVSKÝ, Mgr. Michal. *Příznaky a rizika užívání marihuany* [online].1 [cit. 2017-03-28]. Dostupné z: <https://www.celostnimediceina.cz/priznaky-a-rizika-uzivani-marihuany.htm#ixzz4bsYiljKm>

být vlivem alkoholu, kouření nebo drog tak silné, že muž nevyprodukuje ani jedinou zdravou spermii. „Velký vliv má například marihuana,“ říká Dana Preslová. „THC je rozpustné v tucích a spolu s nimi se dostává do nadvarlat, kde spermie dozrávají. Už po první cigaretě marihuany je koncentrace THC v nadvarleti osmkrát vyšší, u pravidelného uživatele může jít až o 800krát vyšší koncentraci. A to jsou skutečnosti, které se neřeší a o kterých se neví,“⁵² U žen užívajících marihuanu dochází rovněž k negativnímu ovlivnění početí.

Konopí může v kombinaci s pozitivní rodinnou anamnézou způsobovat různé psychické onemocnění jako schizofrenie, psychóza atd.

3.1.4. Extáze:

Extasy (MDMA) byla roku 1912 patentována jako lék na hubnutí. Po užití drogy spolknutím se extáze distribuuje krví do celého organismu a po 0,5 až hodině nastoupí její účinky, které trvají 4-6 hodin. Nástup účinku se projeví nejdříve mírným neklidem, po jejímž ústupu přichází fáze klidu, pohody a zlepšení nálady. Extáze se užívá nejčastěji na klubových „párty“. Umožňuje uživatelům tančit bez únavy, užívají si poslouchání hudby, jsou rádi středem pozornosti. Vzhledem k tomu, že uživatel extáze nepocítuje žízeň, může dojít k přehřátí organismu.

Extáze se také užívá v párech, o samotě. V tomto prostředí dochází k zvýšení vcítění se do druhého, komunikace. Partneri si užívají vzájemných dotyků, líbání a společné lásky. Extáze ale nefunguje jako afrodiziakum, u mužů může docházet k poruchám erekce a neschopnosti vyvrcholení.

Druhý den po užití extáze dochází k celkové únavě organismu, bolesti svalů, kloubů, u mužů může přetrvávat neschopnost erekce. Uživatelé extáze mohou pociťovat smutek, lítost anebo naopak mohou mít zvýšenou pozitivní náladu.

⁵² KADLČÁKOVÁ, Eva. *Marihuana ničí spermie. Mužskou plodnost snižuje i alkohol a nadváha* [online]. , 1 [cit. 2017-03-28]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/cb/zdravicko/_zprava/marihuana-nici-spermie-muzskou-plodnost-snizuje-i-alkohol-a-nadvaha--1698939

3.1.5. LSD:

LSD se vyrábí z houby paličkovice nachové parazitující na žitě. Tato droga patří mezi syntetické halucinogeny, které způsobují změny zrakového vnímání až zrakové halucinace. LSD zasahuje na serotoninových receptorech v centrální nervové soustavě. LSD se nejčastěji podává formou nápoje, nebo podkožní injekcí. LSD je většinou napuštěna v políčku papírku, který se rozpustí v nápoji. Stav po této droze závisí na velikosti dávky. V nižších dávkách pocítuje konzument euforii, bdělost, změněné vnímání prostoru a času (např. pocit se zastavil čas, zvýraznění barev, pocit létajících předmětů). Při vyšších dávkách se dostávají halucinace a pocity odosobnění s pocity příjemnými nebo až katastrofickým vnímáním, dochází také k vysoké citlivosti k smysluplným prožitkům (intoxikovaná osoba může mít pocit, že pochopila tajemství světa). Nálada se konzumentům může měnit a je možné i po prvotně pozitivních pocitech následovat panická ataka nebo depresivní stavy. Účinky LSD přicházejí po 30 minutách až 2 hodinách a trvají 6-12 hodin.

3.1.6. Heroin:

Heroin se vyrábí rafinací surového opia. Postup je vcelku jednoduchý, oproti např. výrobě LSD.

Největším vývozcem heroinu je Afghánistán, dříve to byl Pákistán. Heroin se aplikuje injekčně, šňupáním, nebo může být inhalován po zahřátí. Účinkuje do několika minut a stav trvá asi 6 hodin. Heroin navozuje blaženost, klid způsobuje pocit uživateli popsany jako nirvána. Mizí starosti, bolest. Po rychlém nástupu účinků vydrží tento stav 4-6 hodin. Heroin působí vysokou zátěž na játra, ledviny, lehce může dojít k předávkování a vytváří poměrně rychle závislost na droze.

3.1.7. Pervitin:

Byl vynalezen v Číně pro vojenské účely. Jiným názvem Speed, tato droga měla čínské vojáky maximálně vybudit a současně otupit smysl sebezáchovy. Pervitin se vyrábí chemicky z efedrinu.

Člověk má pocit jako by měl více sil, pervitin má povzbuzující účinek a je mnohonásobně silnější než kokain. Po požití člověk nepocítuje únavu, ospalost ani hlad. Místo toho má nepřeborné množství energie, euforie, odvahy, je společenský, jeho myšlenky jsou zrychlené. Pervitin se často užívá, jakožto prostředek k hubnutí zejm. mladými dívkami Bývá užíván nejčastěji šňupáním, kouřením anebo nitrožilně injekční stříkačkou. Po užití drogy trvá stav asi 6-8 hodin. Za 1 gram zaplatí uživatel 1 000 Kč.

U dlouhodobějších uživatelů se vyskytují psychické nemoci jako paranoia, klinická psychóza (schizofrenie), nebo mohou být uživatelé „jen“ podezřívaví.

3.1.8. Lysohlávky:

Již ve středověku se dle objevitelů děly indiánské obřady, kde indiáni užívali malé černé houbičky. U nás se lysohlávky v minulosti užívaly k sakrálním obřadům. Tzv. houbičky se vyskytují v Evropě a v Americe převážně zde rostou na mechu, travnatých plochách, či na trusu dobytka. Příznaky intoxikace jsou bolesti hlavy, pocit neklidu a malátnosti, křeče, poruchy rovnováhy, třes a pocení, ale také změny nálady. Následně dochází ke zrakovým halucinacím, poruchám vnímání času a prostoru.

3.2. Osobnost toxikomana

3.2.1. Rodina toxikomana

Většina toxikomanů žijí v dětství v nefunkčních rodinách, což vede k tomu, že se již v tomto věku necítí v bezpečí. Čím menší bezpečí pocítuje dítě ve své rodině, tím více bude v dospělosti projevovat jeho vztah ke kriminální subkultuře. Často se u kriminálních uživatelů drog již v dětském věku projevuje záškoláctví, úteky z domova. V pozdějším věku se dostávají do kontaktu s policií, v důsledku jejich trestné činnosti. Často mají absence v jejich práci. Vše pramení z jejich neschopnosti

řešit problémy, vyrovnat se s zátěžovými situacemi, rezignují před obyčejnými životními problémy.

3.2.2. Neurotici

Často jsou uživateli drog neurotici. Neuróza je duševní porucha, při které pacient trpí stavy úzkosti či tísně. Neurotici se s daným problémem vyrovnávají nevhodně a nepřiměřeně. Organismus reaguje nesprávně na napětí, které provází daný problém. „Závislost se pro tyto lidi stává často řešením jejich konfliktů. Úzkost jako taková je velmi nepříjemná, proto každý, kdo tyto stavy prožívá, hledá prostředky, jak tyto stavy potlačit nebo zcela odstranit.“⁵³

Návykem na drogu může být také časté užívání analgetik např. proti bolestem hlavy.

3.3. Faktory pro vznik drogové závislosti

Začátkem užívání drog mohou být ale i krátkodobé situační reakce. Kdy se jedinec, který nejčastěji má předpoklady k tomu reagovat nepřiměřeně dané situaci dostane do složité životní situace.

E. Urban vypočítává čtyři faktory pro vznik drogové závislosti

1. faktory farmakologické (droga)
2. faktory somatické a psychické (osobnost)
3. faktory environmentální (prostředí)
4. faktory precipující (podnět)

3.3.1. Droga

Droga má schopnost vytvořit u člověka psychickou i fyzickou závislost.

⁵³ JURÁKOVÁ, Iveta. *Trestněprávní postih toxikomanů*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1999. 176 s. Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. Řada teoretická; sv. 234. ISBN 80-210-2234-5, str. 42

3.3.2. Osobnost

Druhým faktorem je osobnost člověka, osobnost tvoří vlastnosti vrozené a získané.

Nelze tedy jednoznačně vymezit, jaké osoby se stávají toxikomany. Často se závislými osobami stávají mladí lidé z problematických rodin. Nejčastěji to jsou průměrní lidé, kteří se k drogám dostanou vlivem špatného prostředí. Mladí toxikomané jsou citově nevyzrálí, labilní, trpí strachem a úzkostmi a chtějí pomocí drog zapomenout na své problémy a uniknout z reality. Další důvody pro užívání drog jsou: revolta proti společnosti, odmítání konzumního způsobu života, protest proti autoritě, chuť vyzkoušet něco nepoznaného, nemožnost uvolnit své emoce jiným způsobem, uvolňování zábran u nesmělých lidí. „U dívek se počátek drogové kariéry motivuje některými charakteristickými specifickými prvky:

- a) citový prvek-dívka si citově připoutá k osobě, která již drogy požívá. Standardním modelem je tolerance tohoto faktu zpočátku (převažuje emocionální prvek před rozumovým) vytvoření ideálu zbavení závislosti této osoby a v poslední fázi podlehnutí nabídkám na samotnou aplikaci drogy.
- prvek „párty“-smíšená skupina dívek a chlapců, kde již někdo přímo drogy aplikuje nebo parta pod tzv. modernosti cíleně vyhledává kontakt s drogou. Působí zde moment solidárnosti s ostatními a snaha se jim vyrovnat.
- c)prostituce – klasická cílevědomá činnost organizátorů prostituce motivovaná zvýšením výkonů a absolutní podřízenosti a závislosti dívek poskytující sexuální služby.⁵⁴

⁵⁴ JURÁKOVÁ, Iveta. *Trestněprávní postih toxikomanů*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1999. 176 s. Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. Řada teoretická; sv. 234. ISBN 80-210-2234-5, str. 46

Následky dlouhodobého užívání na osobnosti toxikomana: toxikomanovi jsou lhostejné vztahy, dochází k výkyvům nálad, nemožnosti způsobu zákonného života. Toxikoman jedná individualisticky, není schopen sebereflexe. Objevuje se neklid, agresivita, apatie. Z fyzických důsledků je toxikoman zpravidla vyhublý, trpí nechutenstvím, trpí zvýšenou kazivostí zubů, jeho sexuální apetit je snížen na minimum.

3.3.3. Prostředí

Dalším faktorem pro vznik závislosti je prostředí. Každý člověk, je odmalička formován prostředím, ve kterém žije. Utváří ho škola, rodina, zaměstnání, prostředí kde tráví volný čas. „ V rodině se dítě učí mezilidským vztahům, lásce, ve vztazích otce a matky se mu dostává předobrazu jeho vlastní role ženy nebo muže v rodině, kterou založí, učí se zde pracovat a osvojuje si určité mravní zásady, charakterové vlastnosti i vztah ke společnosti.“⁵⁵

Výchova v rodině je nejenom slovy, ale především příklady rodičů, které dítěti neustále dávají.

Škola by měla být druhým důležitým prvkem ve vývoji člověka. Dochází zde k předávání intelektuálních poznatků, morálních zásad i společenského působení učitelů, žáků a ostatních pracovníků školy. Problém může nastat zpochybňováním školy rodiče, který neuznává její autoritu a dítě má pocit, že učitelé nejsou ti, kterých si má vážit a poslouchat je. Dalším problémem je špatný přístup učitele k žákům, kdy dítě zažívá pocit křivdy, nespravedlnosti, či žákům učitel vnucuje svoje negativní názory na společnost, politiku, rodinu apod.

⁵⁵ TOMAN, Jiří. *Jak zdokonalovat sám sebe*. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1980. 319, [1] s. Členská knihovnice nakl. Svoboda. Prémie, str. 284

3.3.4. Volný čas

Dalším utvářejícím prvkem ve vývoji člověka je volný čas. Mladí lidé často nevědí co s volným časem a proto hledají jeho naplnění v drogách.

Pracoviště může také ovlivnit mladého člověka. Na jeho osobnost působí zpravidla zaměstnavatel, spolupracovníci, pracovní zvyklosti firmy. „Je třeba si uvědomit, že pokud nemá mladý člověk vypěstovány silné morální zábrany, často přebírá zvyky, které jsou zde běžné. Také konflikty na pracovišti a jejich nevhodná řešení, narušené vztahy mezi spolupracovníky-to vše záporně působí na zúčastněné.“⁵⁶

Některé profese přímo předurčují závislost na drogách např. umělecká povolání jako hudebníci, malíři, herci. Vyžaduje velká kreativita, energie, společenské vystupování. Také osoby poskytující sexuální služby užívají drogy z důvodu úniku od reality.

Další častou skupinou jsou vysoce vytížení, úspěšní podnikatelé. Mají velkou zodpovědnost, pracují velkou část dne a nejsou schopni adekvátní relaxace. Jejichž smyslem života se mnohdy stalo hromadění finančních prostředků a nyní jim to nepřináší životní štěstí.

3.3.5. Podnět

Čtvrtým faktorem, je dle Urbana podnět. „K tomu, aby si člověk vzal drogu, je třeba vždy nějakého spouštěcího mechanismu, provokujícího podnětu, který uvede v chod složité interakce mezi drogou a přístupností k droze.“⁵⁷

Profese, která má k drogám přístup jakožto lékaři, psychologové, chemici, farmakologové experimentují s drogami, aby vyzkoušely jejich účinky a věděli, co předepisují pacientům, či jaké látky užívají toxikomani, které léčí.

⁵⁶ JURÁKOVÁ, Iveta. *Trestněprávní postih toxikomanů*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1999. 176 s. Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. Řada teoretická; sv. 234. ISBN 80-210-2234-5, str. 54

⁵⁷ Vantuch, P.: *Drogy a kriminalita*, UJEP Brno, 1990, str. 52

3.4. Vztah mezi užíváním drog a následnou kriminalitou

Primární drogovou kriminalitu, jakožto kriminalitu, zabývající se jednáním, které porušuje právní předpisy v oblasti nakládání s omamnými a psychotropními látkami jsem se zabývala v předešlém textu. Sekundární drogová kriminalita – trestné činy, které jsou spáchány v souvislosti s užíváním a nakládáním s nelegálními látkami. Pachatelé sekundární drogové kriminality je skupina obyvatel, která je téměř nepostižitelná. Často páchají drobné krádeže, které nepřekračují limit 5 000 Kč, a proto se jejich chování klasifikuje jako přestupek.

3.4.1. Koncepty příčinné souvislosti mezi užíváním drog a následnou kriminalitou

„Vztahem mezi užíváním drog a kriminalitou se zabývají různé modely a koncepty, zaměřující se především na příčinnou souvislost mezi těmito jevy, případně na její směr a faktory jí ovlivňující. Na začátek lze zmínit tři modely, jež uvádí Štefunková a jež vyjadřují popisy vzájemného vztahu mezi kriminalitou a užíváním drog, k nimž se přiklánělo v průběhu rozdílných časových období.“⁵⁸

1. model predispozice (kriminální model),
2. model „zotročení“ (lékařský model),
3. model zesílení.

Model predispozice vznikl na přelomu 50. a 60 let. „Spojitost mezi drogami a kriminalitou existuje, protože „kriminálníci“ jsou deviantní antisociální osoby, které

⁵⁸ Štefunková, Michaela. *Drogy a kriminalita. Jaký je mezi nimi vztah?*. Adiktologie. 2011, roč. 11, č. 3, str. 158. ISSN 1213-3841.

mají predispozice pro oboje – páchaní trestné činnosti i užívání drog – a protože pachatelé a uživatelé jsou ty samé osoby.“⁵⁹

Model zotročení užívaný do 70 let minulého století vychází z toho, že uživatelé drog jsou v podstatě nemocní, závislí lidé. Pachatelé ve snaze o zajištění drogy jsou nuceni páchat trestnou činnost. Za hypotézy, že uživatel drog páchá trestnou činnost, z důvodu, že jsou drogy nelegální a tudíž drahé. Legálnost drog by snížila jejich cenu. Zatímco u předešlého i následujícího modelu by uživatelé páchali trestnou činnost nadále.

Nejmladší teorie zesílení říká, že páchaní kriminality i užívání drog vychází ze stejných dispozic uživatele drog. „Vzájemný vztah užívání drog a kriminality je jistým způsobem lineární. Čím intenzivnější užívání, tím vyšší počet trestných činů (zejména majetkové povahy).“⁶⁰

3.4.2. Druhy trestné činnosti

„Sekundární drogová kriminalita zahrnuje tři druhy trestné činnosti, kterými jsou psychofarmakologicky podmíněná trestná činnost, ekonomicky motivovaná a systémová trestná činnost. Jako psychofarmakologicky podmíněnou trestnou činnost označujeme trestné činy spáchané pod vlivem psychoaktivních látek. Ekonomicky motivovaná trestná činnost zahrnuje trestné činy páchané za účelem získání prostředků na financování užívání drog. Systémovou trestnou činností rozumíme trestné činy páchané v rámci procesu nezákonné nabídky, výroby a distribuce drog, jako jsou násilné trestné činy (např. vraždy), korupce, praní špinavých peněz, zločiny proti lidskosti.“⁶¹

V roce 2015 bylo zjištěno 156 tisíc ekonomicky motivovaných trestných činů, asi 33 % spáchali uživatelé drog. Nejvyšší podíl u uživatelů drog byly krádeže a neoprávněné užívání cizí věci.

⁵⁹ Štefunková, Michaela. *Drogy a kriminalita. Jaký je mezi nimi vztah?*. Adiktologie. 2011, roč. 11, č. 3, str. 158. ISSN 1213-3841.

⁶⁰ Tamtéž

⁶¹ [<http://www.drogy-info.cz/drogova-situace-2014/drogova-kriminalita-jeji-prevence-a-drogy-ve-vezeni-2014/sekundarni-drogova-kriminalita-2014/>]. [03.24.2017]

Průzkum za účelem zjištění aktuálního podílu problémových uživatelů drog se realizuje každé 2-3 roky. Nejnovější průzkum z července r. 2016 tvořilo celkem 1079 klientů z toho 71,7 % mužů a průměrný věk respondentů činil 33, 6 roku. Mužům bylo v průměru 34 let a ženám 31 let. Z tohoto průzkumu vyplývá, 24,5 % problémových uživatelů drog si získávají finanční prostředky nelegálním příjmem. 24,5 % problémových uživatelů popsalo, že jsou bezdomovci-bez ubytování a 29,7 % respondentů mělo ubytování nestálé.

V r. 2015 bylo objasněno celkem 112,1 tisíc trestných činů, z toho 19,2 tisíce (17%) bylo spácháno pod vlivem návykových látek. V posledních dvou letech byl zaznamenán nárůst trestných činů pod vlivem návykové látky. Pod vlivem alkoholu bylo spácháno 14,5 tisíc trestných činů, tj. 76 % objasněných trestných činů spáchaných pod vlivem návykových látek. Pod vlivem nealkoholových drog bylo v r. 2015 spácháno 4,7 tisíc trestných činů, tj. 24 % trestných činů spáchaných pod vlivem návykových látek.⁶² Pachatelé se nejčastěji dopustili trestných činů ohrožení pod vlivem návykových látek nebo opilství (75 % tj. 3500), maření výkonu úředního rozhodnutí (10 %), nedbalostní dopravní nehody (2%) nebo nedovolené výroby a nakládání s omamnou a psychotropní látkou (2%)

Za r. 2015 evidovala Probační a mediační služba ČR celkem 30 764 osob, u 7,2 % bylo v průběhu trestního řízení zjištěno užívání návykových látek. Z tohoto počtu užívalo 306 osob (14 %) alkohol, 608 (27%) nealkoholové drogy a 76 (3%) alkohol i nealkoholové drogy, u zbytku 1259 (57%) nebyla látka blíže specifikována. Uživatelé nealkoholových drog se nejčastěji dopustili trestných činů krádeže (42%), nedovolené výroby a nakládání s omamnou a psychotropní látkou (22%), nebo maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázaní (12 %).⁶³

Podíl trestné činnosti páchané osobami pod vlivem alkoholu je vysoký, avšak v poslední letech od r. 2007 dochází k nárůstu trestných činů spáchaných pod vlivem

⁶² Příloha č. 4

⁶³ Příloha č. 5

nealkoholových drog.⁶⁴ Převažuje tedy trestná činnost ohrožení pod vlivem návykových látek, zejména řízení motorového vozidla ve stavu vylučujícím způsobilost.

NS ČR se zabýval otázkou prokazování stavu vylučujícího způsobilost v souvislosti s přečinem ohrožení pod vlivem návykové látky dle § 274 trestního zákona. V rozhodnutí⁶⁵ Nejvyšší soud konstatoval, že pokud pachatel řídí motorové vozidlo pod vlivem, jiné návykové látky než alkoholu (u alkoholu je vymezen stav vylučující způsobilosti rozhodovací praxí tak, že způsobilost řídit motorové vozidlo je vyloučena, dosáhne-li hladina alkoholu v krvi řidiče hranice 1 g/kg), musí být zjištěno, o jakou návykovou látku jde, jaké je její množství a ovlivnění pachatele touto látkou. Pokud je druh a množství návykové látky stanoven na základě moči či krve, je proto nezbytné přizvat znalce z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, který posoudil, jestli a v jakém rozsahu byl pachatel ovlivněn návykovou látkou. „Pro posouzení stupně ovlivnění obviněného mohou, byť jen nepřímou, posloužit závěry ústavního znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie a klinická psychologie Psychiatrické nemocnice Bohnice, který byl vypracován v trestní věci vedené u Okresního soudu v Chebu pod sp. zn. 6 T 11/2014. I když závěry tohoto posudku nemohou být pro posouzení viny v jiné trestní věci závazné, vzhledem k odborné fundovanosti uvedeného ústavu, mají však do jisté míry obecnou platnost. V tomto posudku uvedený znalecký ústav učinil závěr, že limitní hodnotou představující hranici mezi negativním ovlivněním řidičských schopností a vyloučením schopnosti řídit motorové vozidlo je v případě delta-9-tetrahydrokanabinolu hladina 10 ng/ml.“⁶⁶ Judikatura tedy obdobně jako u alkoholu směřuje ke stanovení hranice mezi přestupkem a trestným činem.

⁶⁴ MS eviduje za r. 2015 celkem 58 osob stíhaných pro opilství (66 TČ) a 1162 osob stíhaných pro trestný čin ohrožení pod vlivem návykové látky. (12 902 trestných činů)

⁶⁵ Tdo 979/2015

⁶⁶ [<https://www.beck-online.cz>]. [03.24.2017]

3.5. Prevence

„Obecně lze prevenci kvalifikovat jako jednání státu a společnosti, konkretizovaná určitými opatřeními, s účelem snížit počet trestných činů. Dlouhodobým cílem prevence je vytvořit takové společenské klima, které podporuje zdravý životní styl, odmítá drogy, klade důraz na včasnou prevenci a léčení v jednotě s přiměřeným využitím“⁶⁷

Tyto preventivní aktivity probíhají v různých rovinách, které se vzájemně prolínají; lze rozlišit prevenci primární, sekundární a terciární.

3.5.1. Primární prevence

Primární prevence má za úkol snižovat drogovou závislost ve společnosti a předcházet styku jedince s drogou. Principem je snižování nabídky a poptávky po drogách ve společnosti, přičemž oba způsoby se musí vzájemně prolínat.

Mezi nejohroženější kategorií v populaci patří nezletilí. Účinky drog na dosud nezralý organizmus jsou masivnější, často odlišné od normálního efektu. Vzhledem k duševní nevyzrállosti dochází ke snadné manipulaci mládeže. I proto jednou z hlavních primárních preventivních cest proti šíření toxikomanie je propagace ve školství.

Často podávané informace jako např. lehké drogy jsou přestupní stanice k tvrdým drogám, všichni uživatelé drog inklinují k trestné činnosti, umírají předčasně, přicházejí o domovy, vedou k panickému strachu, který se rychle rozplyne po tom, co adolescent uvidí, že mnohaletý uživatel marihuany je zcela „normální“ má práci, rodinu i zájmy. V takovémto okamžiku se stane většina informací o drogách nedůvěryhodná až lživá. „Poskytované informace o návykových látkách nesmí být jednostranné a zastrašující, ale objektivní, pravdivé.“⁶⁸

⁶⁷ Šejvl, J. Mortalita uživatelů drog III., in: Bulletin advokacie, č. 4/2002, str. 7

⁶⁸ ORLÍKOVÁ, Bára. *Primární prevence* [online]. [cit. 2017-03-29]. Dostupné z: <http://www.drogovaporadna.cz/pomoc-a-lecba/primarni-prevence.html>

Ve většině publikací o drogách i na internetových stránkách jsou uvedeny preventivní opatření, které by měly být aplikovány a zastrašující informace, málo kdy je ale uvedeno jak skutečně drogy fungují z biologického hlediska. Vědomí o principu fungování drog na organismus často pomůže pochopit vliv drog a tím pádem i odstrašit od užívání. K pochopení funkce drog se musím obrátit na biologii a funkci těla.

Nervová soustava živočichů je tvořená neurony, které slouží k zachytávání neurotransmiterů. Významnými neurotransmitery z hlediska drog jsou dopamin, serotonin. Lidské tělo produkuje tyto neurotransmitery u zdravého jedince samo.

- Dopamin- „Pravděpodobně nejznámější funkce plní dopamin v tzv. mezolimbické dopaminové dráze vedoucí ze středního mozku přes nucleus accumbens až do čelní kůry. Tato dráha hraje zásadní roli ve vzniku motivace, emocí, ale hlavně v systému potěšení a „odměn“. Způsobuje vznik příjemných pocitů buď v reakci na různé události či aktivity, nebo vlivem požití jistých drog, např. kokainu. Drogová závislost je dávana do souvislosti právě s touhou jedince po příjemných pocitech navozených dopaminem.“⁶⁹.
- Serotonin- „Shrneme-li jeho působení na lidský organismus, tak serotonin ovlivňuje lidské emoce a náladu, paměť, spánek, bolesti hlavy ale i bolest obecně, žilní systém, gastrointestinální systém, chuť k jídlu, byl diskutován i vliv na imunitu organismu. Princip působení serotoninu se odráží v mnoha léčivech na tlumení depresí a změny nálad.“⁷⁰

Všechny lehké i těžké drogy včetně alkoholu, cigaret, čokolády, čaje, kávy zásadním způsobem podporují produkci dopaminu nebo serotoninu nebo obojího

⁶⁹ In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2017-03-29]

⁷⁰ GRÝCOVÁ, PH.D., RNDr. Lenka. Hlavní strana Články na přání Serotonin - hormon štěstí Serotonin - hormon štěstí. In: *Gate2Biotech: Vše o českých biotechnologiích na jednom místě* [online]. [cit. 2017-03-29]. Dostupné z: <http://www.gate2biotech.cz/serotonin-hormon-stesti/>

(např. kokain=dopamin, MDMA=serotonin). Tyto transmitery jsou zodpovědné za veškeré dobré pocity, které drogy přináší jako sexuální touhu, vnímavost pro hudbu (MDMA, marihuana), empatii (extáze), energii (crack), výkonnost (kokain). Při užití tělo vyprodukuje nadprůměrné množství těchto pozitivních transmiterů. Při opakovaném užívání si tělo zvykne na nepřirozené produkování serotoninu a dopaminu a přestane si ho samo tvořit. V tuto chvíli hovoříme o závislosti. Tělo touží po znovuoobnovení produkce serotoninu, dopaminu a dalších transmiterů.

Ve chvíli kdy droga přestane působit, dochází k poklesu nálady, koncentrace, empatie, energie, motivace. Organismus je vyčerpán a potřebuje čas na regeneraci a obnovení produkce celé nervové soustavy. Zmíněný stav nazýváme tzv. „dojezdem“. „Dojezd“ se dá zkrátit požitím další dávky, což organismus vyčerpá ještě více. U častých uživatelů lehkých i těžkých drog bývá normální, střízlivý stav podobný dojezdu, právě na základě nedostatku chemické látky zvaném neurotransmitery. Zmíněné biologické procesy jsou důvodem, proč dochází ke snížené motivaci, soustředěnosti, empatii, agresivitě, výkonu, což může mít vážné osobní i společenské důsledky. Intenzita všech těchto projevů se odvozuje od síly drog a frekvence užívání, bavíme se v tomto případě o psychické závislosti.

Je možné uvažovat o závislosti ne na drogách ale o působení neurotransmiterů. Při léčbě i prevenci všech drogově závislých a užívání drog je třeba si uvědomit, že produkci transmiterů lze zajistit i jinými způsoby než drogami, samozřejmě ve zmenšené míře, např. sportem, fyzickou prací, poslechem hudby, čokoládou, kofeinem. Rizikové momenty nastanou ve chvílích nudy a nenaplnění, kdy má léčící se jedinec tendence přemýšlet o droze.

Formy primární prevence

- Peer programy

Jednou z forem primární prevence jsou tzv. peer programy. Členové těchto programů jsou označováni jako „Peeři“. Tito peeři jsou školeni vládními úředníky

zabývající se drogovou kriminalitou a dále šíří tyto vědomosti do škol. Přednášejí pedagogům, studentům.

- Streetworkers

Dalšími pracovníky v oblasti primární prevence jsou tzv. Streetworkers. Tito sociální pracovníci se aktivně setkávají a vyhledávají mladé, problémové skupiny osob trávící čas bezúčelným způsobem po parcích a po ulicích. Tito pracovníci se setkávají s celou řadou problémů, které často vedou mládež k užívání drog, jsou to problémy ve školách, s rodinou, s dospíváním, psychické a sociální problémy. Tyto všechny aspekty v kombinaci s nudou a bezúčelným trávením času často vedou k užívání drog.

Jako alternativou pro tyto ohrožené skupiny jsou např. sportovní projekty jako SBP (sport bez předsudků). Tento projekt, vznikl ve spolupráci se školy a sportovními kluby (Rugby klub Tatra Smíchov), sponzorovaný soukromými subjekty, ministerstvem školství. Mládež se může touto cestou setkávat se sportem, zapojuje se do tréninků, školní ligy, díky čemuž adolescenti tráví méně času na ulicích a po parcích. Tato forma prevence je efektivní a přináší výsledky, nicméně vyžaduje finanční náročnost, což v roce 2016 zabrzdilo rozvoj.

3.5.2. Sekundární prevence

Představuje preventivní aktivity předcházející drogové trestné činnosti u rizikových skupin nebo jedinců, u kterých je riziko že se stanou pachateli trestné činnosti vysoké. Patří sem například jedinci experimentující s OPL nebo jedinci v psychosociální krizi. Dále řeší otázku osob nebo skupin, kteří by se mohli stát cílem kriminálně trestné činnosti a zabezpečuje jejich ochranu.

3.5.3. Terciální prevence

Terciální prevence zajišťuje snižování rizik spojené s užíváním drog. Nástrojem jsou nízkoprahové harm reduction programy které jsou vedeny nízkoprahovými programy a terénními centry. Zaměřují se na prevenci šíření rizik (harm reduction) v důsledků toxikomanie prostřednictvím výměny injekčních stříkaček, distribuce kondomů, zajišťují testování proti infekčním chorobám. V roce 2015 bylo v kontaktu s nízkoprahovými programy 41 000. uživatelů drog.

3.5.4. Snižování nabídky

Dalším způsobem prevence drogové trestné činnosti je snižování nabídky, tato metoda je velmi efektivní a má rychlé účinky. Od roku 2006 do roku 2015 vzrostlo počet odsouzených za drogový trestný čin z 1 445 na 2 708. Nicméně není prokázáno, že tato metoda snižuje počet uživatelů drog. „Ve srovnání s r. 2014 došlo v obecné populaci opět k mírnému nárůstu zkušenosti s užitím nelegálních drog někdy v životě, a to především v případě konopných látek (z 28,7 % na 29,5 %) a halucinogenních hub (z 4,3 % na 5,4 %), ale i pervitinu (z 2,6 % na 4,4 %) a kokainu (z 0,9 % na 1,8 %).“⁷¹

Dále z 1 029 zadržených osob bylo 420 osob, kteří byli zadrženi z důvodu držení a pěstování marihuany pro vlastní potřebu.⁷² Řada výzkumů dokazuje, že pěstování pro vlastní potřebu je mnohdy z léčitelských důvodů, pro výrobu konopných mastí, dále umožňuje spotřebitelům pěstovat model přesně pro ně, např. s vysokým obsahem ruderalisu (léčivá složka konopí). Dále při pěstování pro vlastní potřebu uživatel předchází podpoře ilegálního trhu a organizovaným skupinám, navíc eliminuje zdravotní komplikace vzniklé z použití nekvalitního hnojení, které může obsahovat chemické složky. Závadné může být také způsob pěstování, např. nekvalitní závěrečný flushing (prolití zeminy vodou). Když si uživatel koupí

⁷¹ Výzkum Prevalence užívání drog v populaci ČR 2014. In: *Drogy-info* [online]. Praha: Úřad vlády České republiky, 2015 [cit. 2017-03-29]. Dostupné z: <http://www.drogy-info.cz/drogova-situace-2014/uzivani-drog-v-populaci-2014/uzivani-drog-v-obecne-populaci-2014/vyzkum-prevalence-uzivani-drog-v-populaci-cr-2014-2014/>

⁷² Příloha č.6

marihuany od tzv. dealera a nemá žádné informace o počtu ruderalisu, THC, ani o procentech podílu sativy a indicy (Sativa-látka obsažená v konopí, vyjádřena v procentech, má málo fyzický vliv po užití, spíš aktivní, Indica-látka obsažená v konopí, vyjádřena v procentech, fyzický efekt, silnější než sativa) ani o způsobu pěstování. Tyto informace pěstitel má pokud si semena marihuany koupí a zasadí sám. Dále při pěstování v domácnostech nebo na zahradách konzument marihuany předchází kontaktu s dealery, kteří se zabývají i prodejem i jiných a nebezpečnějších drog.

4. Komparace s vybranou zemí

- Jednotlivé státy Evropské unie zvolily k problematice trestněprávního postihu nakládání s nelegálními drogami různé přístupy. Členské státy Evropské unie vychází ze seznamů kontrolovaných látek základních úmluv OSN: Jednotná úmluva o omamných látkách, Úmluva o psychotropních látkách, Úmluva OSN proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami, struktura a forma těchto úmluv se však v jednotlivých státech liší. I přesto, že se postihy drogové trestné činnosti výrazně odlišují, jsou tři základní modely:
- prohibice (přísný zákaz takového jednání)
- depenalizace (netrestání protiprávního jednání)
- dekriminalizace (některé druhy omamných a psychotropních látek jsou dekriminalizovány v případě jejich užívání, přechovávání pro vlastní potřebu a jsou postihovány na základě jiných právních předpisů)

V posledních letech v Evropské unie síly hlasy, které by uvítaly zvýšení preventivních opatření, léčby a harm reduction namísto represivní protidrogové politiky, které je neefektivní a finančně náročná. Úřad OSN pro drogy a kriminalitu poukazuje na to, že smlouvy OSN jsou mnohdy zastaralé a nereflektují dynamický vývoj nových drog, i to zbrzdňuje vývoj.

4.1. Slovensko

Se Slovenskem nás pojí stejná dřívější právní úprava. Z důvodů těchto historických souvislostí je České republice nejbližší právní úprava slovenská.

Drogové delikty jsou upraveny v první hlavě zvláštní části v rámci trestných činů proti životu a zdraví. Trestné činy jsou na Slovensku téměř stejné jako u nás, přesto jsou mezi těmito úpravami zásadní rozdíly.

4.1.1. §171 Přechování omamných a psychotropních látek, jedu nebo prekursoru pro vlastní potřebu

(1) „Kto neoprávnene prechováva pre vlastnú potrebu omamnú látku, psychotropnú látku, jed alebo prekursor, potrestá sa odňatím slobody až na tri roky. „⁷³

Neoprávněným přechováváním drogy se rozumí rozpor s právem, bez souhlasu oprávněné osoby, nebo nad rámec oprávnění. Zákon č. 139/1998 o omamných látkách, psychotropných látkách a pripravkoch stanovuje osoby, které jsou oprávněny s takovými látkami disponovat a přechovávat je.

„(2) Odňatím slobody až na päť rokov sa páchatel' potrestá, ak neoprávnene prechováva pre vlastnú potrebu omamnú látku, psychotropnú látku, jed alebo prekursor vo väčšom rozsahu.“⁷⁴

§135 trestního zákona rozlišuje přechovávání drog pro vlastní potřebu: odst. 1

„(1)Prechovávaním omamnej látky, psychotropnej látky, jedu alebo prekursora pre vlastnú potrebu sa rozumie mať neoprávnene v držbe po akúkoľvek dobu omamnú látku, psychotropnú látku, jed alebo prekursor v

⁷³ Zákon č. 300/2005 Z. ze dne 20. 5.2005 Trestný zákon

⁷⁴ Tamtéž

množstve, ktoré zodpovedá najviac trojnásobku obvykle jednorazovej dávky na použitie, a to pre osobnú spotrebu. ⁷⁵

A přechovávání drog pro vlastní potřebu ve větším rozsahu, podle množství dávek na použití, pro osobní potřebu.

„(2)Prechovávaním omamnej látky, psychotropnej látky, jedu alebo prekurzora pre vlastnú potrebu vo väčšom rozsahu sa rozumie mať neoprávnene v držbe po akúkoľvek dobu omamnú látku, psychotropnú látku, jed alebo prekurzor v množstve, ktoré zodpovedá najviac desaťnásobku obvykle jednorazovej dávky na použitie, a to pre osobnú spotrebu. „⁷⁶

Může nastat problém dokázat pachateli, který se zabývá prodejem drog, že drogy nemá pouze pro vlastní potřebu.

K naplnění skutkové podstaty činu je třeba, aby droga po užití byla schopna ovlivnit psychiku člověka. ⁷⁷

Zkoumá se hmotnost a čistota drogy, která je schopna ovlivnit uživatelské chování.

Exaktní množství „obvyklé jednorázové dávky“ nestanovuje žádný právní předpis. Nejvyšší soud SR ve svém rozsudku konstatoval, že podle ustanovení § 135 trestního zákoníku není možné stanovit obecně platnou paušální dávku drogy, která stačí na jakékoliv ovlivnění psychiky člověka. Zákonodárce by tak určil jednoznačné číselné množství. To ovšem není možné, každý individuální uživatel má odlišnou míru snášenlivosti drogy dle svého věku, zkušenost, pohlaví atd. Rozsudek Nejvyššího soudu SR „Množství jednorázové dávky“ stanovuje Národní protidrogová jednotka, Kriministický a expertizní ústav policejního sboru, případně může být přibrán znalec z oboru zdravotnictví, či psychiatrie. Národní protidrogová jednotka vychází z aktuálních cen drogy na černém trhu. Kriministický a expertizní ústav

⁷⁵ Zákon č. 300/2005 Z. ze dne 20. 5.2005 Trestný zákon

⁷⁶ Tamtéž

⁷⁷ Rozhodnutí usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16.9.1997, sp.zn. 6 To 35/1997, Rozhodnutí usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12.11.1997, sp.zn. R24/1998 Zb., Rozhodnutí usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20.5.2004, sp.zn. 5 Tz 11/2004

policejního sboru vychází z objemu látky a z její koncentrace. Usnesení Krajského soudu v Bratislavě⁷⁸

4.1.2. §172 Výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami, jedem anebo prekursorem

Z ustanovení §135 slovenského trestního zákona vyplývá, že znakem tohoto trestného činu je i motiv přechovávat drogy pro vlastní potřebu v určeném množství.

§ 172 odst. 1 písm d) slovenského trestního zákona stanovuje trestný čin neoprávněné držby při přechovávání drog pro jinou osobu. Zákonodárce tudíž stanovil pomyslnou hranici množství drog mezi přechováváním pro vlastní potřebu a přechováváním pro jiné účely.

V našem zákoníku se z hlediska trestnosti dělí drogy do dvou kategorií podle míry zdravotní a společenské závažnosti. Trestný čin § 284 odst. 1 trestního zákoníku ustanovuje trestnost pachatele, který neoprávněně pro vlastní potřebu přechovává v množství větším než malém omamnou látku konopí, pryskyřici z konopí nebo psychotropní látku obsahující jakýkoli tetrahydrokanabinol, izomer nebo jeho stereochemickou variantu (THC). Druhá skutková podstata tohoto činu § 284 odst. 2 ustanovuje trestnost konání pachatele neoprávněně pro vlastní potřebu přechovává jinou omamnou nebo psychotropní látku než uvedenou v odstavci 1 nebo jed v množství větším než malém

„Z uvedeného možno vyvodit, že slovenská právní úprava trestnosti drog dostatečně nerozlišuje negativní zdravotní a společenské dopady (v důsledku zneužívání jednotlivých druhů drog“⁷⁹ Dále slovenský zákonodárce rozlišuje přechovávání drog pro vlastní potřebu, v závislosti na počtu jednotlivých dávek.

⁷⁸Usnesení Krajského soudu v Bratislavě ze dne 13. 5.2010, sp. zn. 4 To/65/2010, usnesení Krajského soudu v Žilině ze dne 20.9.2011 sp. Zn. 1 To/86/2011

⁷⁹ Volevecký, P. Drogové trestné činy, možný postih a související otázky ve vybraných zemí Evropské unie a Norsku. Trestní právo 7-8/2011, str. 18

4.1.3. §173 Výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky, jedu a prekursoru

„(1)Kto vyrobí, sebe alebo inému zadováži alebo prechováva predmet určený na nedovolenú výrobu omamnej látky, psychotropnej látky, jedu a prekursora, potrestá sa odňatím slobody na jeden rok až päť rokov.“⁸⁰

Trestní postih je širší než v českém právním řádu. Lze totiž postihovat i přechovávání pre-prekursorů, tzn. chemických látek, ze kterých lze vyrobit prekuzory. Nezáleží však na tom, že pachatel nezamýšlel vyrobit z prekuzoru omamnou a psychotropní látku.

4.1.4. §174 Šíření toxikomanie

Úprava slovenského zákoníku je v tomto identická, liší se pouze přísnějšími tresty oproti české variantě a u kvalifikovaných skutkových podstat.

„(1)Kto zvádza iného na zneužívanie inej návykovej látky než alkoholu alebo ho v tom podporuje alebo kto zneužívanie takej látky inak podnecuje alebo šíri, potrestá sa odňatím slobody na jeden rok až päť rokov.“⁸¹

Slovenská právní úprava je přísnější v oblasti represivních sankcí. Slovenská úprava nerozlišuje mezi jednotlivými druhy omamných a psychotropních látek, i obyčejní uživatelé jsou často trestáni přísnými represivními sankcemi, kdy úprava neposkytuje možnost jiného než trestněprávního postihu.

⁸⁰ Zákon č. 300/2005 Z. ze dne 20.5.2005 Trestný zákon

⁸¹ Tamtéž

4.2. Velká Británie

Trestní právo Velké Británie je význačné neexistencí jednotné právní úpravy obsažené v určitém dokumentu. V méně závažných trestných činech, jedná se asi o 90 % všech trestných činů, rozhoduje tzv. summary trial. Soudní řízení probíhá před laickými soudci. Zpravidla jsou to tři soudci, zástupci územního celku, kteří nejsou právními odborníky. Zahájení trestního řízení je na tzv. indictment. V prvním stání se rozhodne, zda se jedná o case to answer (prima facie) jednoznačný případ, který bude projednán soudcem magistrate, nebo zda jde o závažnější případ, řízení pokračuje u Crown Court. Zde rozhoduje soudce a porota složená z laického prvku.

Ve Velké Británii je kouření opia trestný čin, dle Zákona o zneužívání drog (The Misuse of Drugs Act) z roku 1971(čl.9 písm. a) Pachatel může být uznán vinným před soudem Magistrate's Court, kde může být potrestán odnětím svobody 6 (12) měsíců, nebo mu může být uložena pokuta, či kombinace obou dvou sankcí. Pokud by byl uznán vinným před porotním korunním soudem (Crown Court) mohl by být potrestán odnětím svobody až na 14 let, nebo pokutou. Praxe ovšem nevyužívá tohoto potrestání.

Právní předpis Velké Británie The Misuse of Drugs Act obsahuje drogové delikty: přechovávání omamné a psychotropní látky pro vlastní potřebu a přechovávání omamné a psychotropní látky pro další distribuci. Výše trestního postihu je závislá na konkrétním druhu OPL: mj. meskalin, opium, kokain a metamfetamin třída B zahrnuje amfetaminy mimo metamfetaminu a konopné produkty, třída C benzodiazepan a též anabolické steroidy, které jsou ve Velké Británii řazeny mezi drogy. Seznamy kontrolovaných drog jsou obsaženy v příloze protidrogového zákona z roku 1971. The Drugs Act z roku 2005 stanovuje hraniční množství omamné a psychotropní látky při kterém je jednání posouzeno jako přechovávání s úmyslem další distribuce. V protidrogovém zákoně se nachází v specifické formě hypotéza a dispozice právní normy, zatímco sankce jsou uvedeny v tabulkách v příloze. „V případě, že se jedná o drogy třídy A, lze uložit trest odnětí až na 12 měsíců nebo peněžitý trest jako samostatný nebo vedle trestu odnětí svobody, resp. v případě řízení před Crown Court dokonce trest odnětí svobody na doživotní, u

drog třídy B trest odnětí svobody až na 12 měsíců a (nebo) peněžitý trest, v případě řízení před Crown Court až 14 let a u drog třídy C až na 3 měsíce a (nebo) resp. 5 let odnětí svobody, rozhoduje-li Crown Court. V případě, kdy se jedná již o třetí odsouzení pachatele za výrobu či distribuci drog třídy A, je minimální hranice trestní sazby stanovena na 7 let (u Crown Court i Magister Court“.⁸²

Protiprávní jednání zahrnuje výroba omamných a psychotropních látek, pěstování rostlin a hub obsahujících omamné nebo psychotropními látkami, dovoz, vývoz, průvoz, nabídka takových látek, prodej takových látek, zprostředkování takového obchodu, opatření takových látek jinému, přechovávání pro jiného.

Mezi zvlášť přitěžující okolnosti patří: velké množství omamných nebo psychotropních látek a nakládání s nimi, nakládání s látkami velmi nebezpečnými pro zdraví, pokud pachatel zneužije svého zaměstnání nebo jiného postavení, trestná činnost spáchaná organizovanou skupinou, motivace pachatele získat značný prospěch.

5. Úvahy de lege ferenda

V diplomové práci jsem chtěla upozornit na problematiku tzv. „growshopů“. Dle lékařských výzkumů bylo prokázáno, že konopí má pozitivní vliv na nejrůznější závažná onemocnění (např. roztroušená skleróza, rakovina, či dermatologické problémy atd.). I přesto není uzákoněn systém, který by dopomohl získat tuto léčebně cennou látku potřebným. Ve specializovaných lékárnách se vyskytuje zpravidla konopí méně kvalitní, tudíž neúčinné anebo je jeho cena neúměrně navýšená. Pro pacienty s vážnými chorobami, které potřebují velké množství této látky, není možné opatřit si konopí za takto vysokou cenu. Lékaři mnohdy nejsou o této problematice informováni, tudíž nemohou pacienty ani adekvátně léčit a doporučit jim konopí. Ačkoliv „growshopy“ mohou legálně prodávat semena konopí, nemohou poskytovat žádné informace o pěstování těchto rostlin ani prodávat pomůcky pro pěstování.

⁸² Volevecký, P. Drogové trestné činy, možný postih a související otázky ve vybraných zemí Evropské unie a Norsku. Trestní právo 7-8/2011, str. 33

V posledních letech se dle Výroční zprávy Národní protidrogové centrály snížil počet odhalených pěstíren.⁸³, tato situace pravděpodobně nastala po razii Policie ČR na growshopy. Jelikož celkem 82 % z celkového počtu pěstíren mezi lety 2002-2015 byly domácí nebo malé⁸⁴, jejichž majitelé byli z 88 % české národnosti.⁸⁵ Lze předpokládat, že snížení počtu odhalených pěstíren se týká pouze občanů, kteří si konopí pěstovali pro svou vlastní potřebu.

Domnívám se, že i český právní řád by se mohl inspirovat legalizačními tendencemi, které se rozvíjí jak v Evropě, tak v Americe.

„Zřejmě nejznámější je model nizozemských „coffee shopů“, který funguje již od 70. let minulého století. Navzdory tomu, že pěstování, prodej i přechovávání konopí je v Nizozemsku trestné, na základě povolení vydaného místní samosprávou je možné konopí v malých množstvích prodávat a zakoupit v „coffee shopech“. Státní zastupitelství provozovatele za tuto aktivitu nestíhá, pokud dodrží stanovené podmínky. Rovněž nejsou osoby stíhány za přechovávání konopí v množství do 5 g.“⁸⁶

Legalizační tendence sílí i ve dvou státech USA- Coloradu a Washingtonu, kde je umožněno distribuovat konopí nad rámec léčebného použití. Zavedli zde systém licencovaných prodejen, prodej je umožněn osobám starším 21 let. Stejně jako v Nizozemsku platí zákaz přechovávání nad 26 g, konopí se nesmí konzumovat na veřejnosti a platí zákaz reklamy. Oba státy mají vysoké příjmy na daních, ale kriminalita se nezvýšila. V dalších státech USA jako je Oregon, Aljaška bylo obdobné návrhy rovněž schváleny. Ve Washington D.C. je povoleno domácí pěstování konopí pro vlastní potřebu. Jihoamerický stát Uruguay legalizuje konopí, přičemž stát kontroluje jeho nabídku. Registrovaní uživatelé si mohou konopí

⁸³ Příloha č. 7

⁸⁴ Příloha č.8

⁸⁵ Příloha č.9

⁸⁶ ZEMAN, Petr, Štefunková, Michaela a TRÁVNÍČKOVÁ, Ivana. *Drogová kriminalita a trestní zákoník*. Vydání první. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. 224 stran. Studie. ISBN 978-80-7338-151-6., str. 73

pěstovat doma za určitého povoleného množství, koupit si ho v licencovaných lékárnách nebo se stát součástí „social clubs“⁸⁷

Trestná činnost závislých osob je často motivována pouze snahou sehnat si peněžní prostředky k obstarání drogy, proto v případě užití represivních sankcí při potrestání této osoby, dochází k recidivě. Přiklonila bych se tedy k variantě, kdy přístup k těmto závislým osobám byl zaměřen na prevenci jejich trestné činnosti a alternativní postih. Naše právní úprava umožňuje vázat výrok trestu na to, zda se pachatel podrobí léčení. Soud má možnost uložit léčení jako alternativu k potrestání pachatele. „Účelné je, aby využití těchto možností bylo koordinováno Probační a mediační službou. Zároveň by v této souvislosti měla být posílena role nevládních organizací v oblasti prevence a léčby, ale i při vytváření podmínek pro efektivní uplatnění alternativ k potrestání.“⁸⁸

Mimo léčby závislosti by existovali i rekvalifikační kurzy, programy zdokonalování sociálních dovedností, veřejně-prospěšné práce, psychologická poradna atd.

6. Závěr

Tato diplomová práce pojednává o drogové kriminalitě z pohledu trestního práva. Drogové trestné činy jsou komplexním problémem, který je třeba řešit spoluprací státu, na mezinárodní úrovni i neziskovými organizacemi a primárně regulovat poptávku po drogách přímo u potencionálních konzumentů preventivními protidrogovými programy.

⁸⁷ „Social clubs“ je sdružení občanů, které pěstuje konopí pro své členy.

⁸⁸ SOTOLÁŘ, Alexander et al. *Trestná činnost spojená se zneužíváním drog a formy jejího řešení: právní aspekty trestního postihu drogové kriminality, lékařský přístup ke zneužívání drog a možnosti resocializace uživatelů drog. [Sv. 1]*. Vyd. 1. Praha: Institut Ministerstva spravedlnosti České republiky pro další vzdělávání soudců a státních zástupců, 2002. 718 s. Příručky Ministerstva spravedlnosti ČR; sv. 65., str. 215

Protidrogová politika České republiky stojí na čtyřech pilířích, kterými jsou primární prevence, léčba a sociální začleňování, snižování rizik a snižování dostupnosti a prosazování práva.

Cílem mé diplomové práce bylo exaktně definovat, popsat a zhodnotit jednotlivé skutkové podstaty trestných činů § 283 - §287 trestního zákoníku, zaměřit se na některé problémy a významné rozhodnutí Nejvyššího soudu.

Ve své práci jsem chtěla upozornit na problém prevence drog. Prevence je nejdůležitějším článkem v celé této problematice. Pokud budeme cílit na preventivní opatření dostatečně a efektivně, můžeme velkou měrou snížit negativní dopady drog. Podpora mladistvých v nejrůznějších sportovních programech a alternativního využití volného času, tímto by vláda mohla předcházet potenciálním pachatelům primární nebo sekundární kriminality. Mladiství patří mezi nejohroženější kategorii, účinky drog mohou být pro jejich organismus masivnější než pro dospělého jedince. Dalším preventivním opatřením v oblasti drogové prevence je informovanost potenciálních uživatelů drog. Vědomí o principu fungování drog na organismus často pomůže pochopit vliv drog a tím pádem i odstrašit od užívání

Co se týče trestního zákoníku, velkým nedostatkem české právní úpravy je nespecifikované exaktní množství „většího než malého“. Neexistence právní jistoty přípustného množství omamné nebo psychotropní látky, které je možné pro vlastní potřebu přechovávat vytváří nejistotu. Pachatelé se spoléhají na to, že množství nespadá pod termín „větší než malé“ a jejich čin bude přestupkem.

Dalším nedostatkem trestního zákona shledávám to, že není specifikováno přesné množství omamné a psychotropní látky určené pro vlastní potřebu podle § 284 trestního zákoníku a přechováváním za účelem další distribuce ve smyslu § 283 trestního zákoníku. Vzhledem k tomu může dojít k nemožnosti dokázat pachatelovi-dealerovi trestný čin dle § 283 přechováváním za účelem další distribuce, i přesto, že by nebyl schopen spotřebovat dané množství látky.

Pro dokreslení drogové problematiky jsou na závěr připojeny rovněž obrazové a grafické přílohy.

Domnívám se, že velmi důležitý je medicínsko-terapeutický přístup k drogově závislým. Snaha o to, aby se snižovala poptávka po drogách od samotných toxikomanů. Nejdůležitějším prvkem v celé problematice by měla být prevence, léčba uživatelů drog a až následně by mělo přijít represivní působení vůči těmto osobám. Represe by měla být velmi přísná proti výrobcům a obchodníkům, jakožto proti osobám, kteří si musí uvědomovat společenskou škodlivost svého chování a naopak represe směrem k uživatelům drog by měla zahrnovat spíše alternativní tresty, léčebné programy a začlenění do společnosti.

ZDROJE

Seznam literatury a pramenů:

Knihy:

- Hejda, J. Kriminologické, trestně právní a kriminalistické aspekty drogového problému v ČR a jeho řešení. 1. vydání. Jindřichův Hradec, 2000.
- Chmelík, J. a kolektiv. Drogová kriminalita. Praha: Policie ČR, Úřad vyšetřování pro ČR. MVČR- odbor personální práce a vzdělávání, 1999
- Jelínek, J. a kolektiv. Trestní právo hmotné – Obecná část, Zvláštní část. Praha 2009
- Jelínek, J. a kolektiv. Trestní zákon a trestní řád. Poznákové vydání s judikaturou. 23. Vydání. Praha: Linde Praha, 2005
- Kalina, K. a kolektiv. Drogy a drogové závislosti 1: Mezioborový přístup. Praha: Úřad vlády ČR, 2003
- Kuchta, J., Válková H. a kol.: Základy kriminologie a trestní politiky. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2005

- Nožina, M.: Svět drog v Čechách, Koniasch Latin Press, Praha 1997.
- Sotolář, A., Púry, F., Šámal, P., Kudrle, S., Kalina, K. a kolektiv. Trestná činnost spojená se zneužíváním drog a formy jejího řešení. Příručky Ministerstva spravedlnosti
- Trávníčková, I. a Zeman, P. Kriminální kariéra pachatelů drogové kriminality. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2010.
- Bergeret, J. Toxikomanie a osobnost. Praha: Victoria publishing, 1995.
- Juráková, I. Trestněprávní postih toxikomanů. Spisy právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, 1999.
- Miovský, M. a kol. Konopí a konopné drogy: adiktologické kompendium. Praha: Grada
- Novotný, O. a Zapletal, J. a kol. Kriminologie. Praha: ASPI, 2008.
- Nožina, M. *Svět drog v Čechách*. Vyd. 1. Praha: KLP-Koniasch Latin Press, 1997
- Urban, E. Toxikomanie, Praha: Avicem, 1973.
- Trávníčková, I. a Zeman, P. Možnosti trestní justice v protidrogové politice I., vývojové aspekty. Praha: IKSP, 2007.
- Trávníčková, I. a Zeman, P. Možnosti trestní justice v protidrogové politice II., empirická část. Praha: IKSP, 2007.
- Vantuch, P. Drogy a kriminalita. Brno: UJEP, 1990.
- Štablová, R. a kolektiv. Drogy, kriminalita a prevence. Policejní akademie ČR, Praha 1997
- Štablová, R., Brejcha, B. a kolektiv. Návykové látky a současnost. Policejní akademie ČR, Praha 2006
- Šámal, P. a kolektiv: Trestní zákoník: komentář, Praha: C.H. Beck, 2012
- Toman, J., jak zdokonalovat sám sebe, Praha: Svoboda, 1980
- Ilustrovaný encyklopedický slovník. Vyd. 1. Praha: Academia, 1980-1982
- Štefunková, Michaela. Drogy a kriminalita. Jaký je mezi nimi vztah?. Adiktologie. 2011
- Zeman, P., Štefunková, M. a Trávníčková, I.. Drogová kriminalita a trestní zákoník. Vydání první. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci

Články:

- Pikna, B. Téma legalizace drog jako závažný právní a společenský problém, in: Trestní právo, č. 10/1996
- Púry, F., Sotolář, A., Šámal, F. K problematice drog trestně právního postihu přechovávání drog pro vlastní potřebu, in: Právní rozhledy, č. 10/1999
- Šámal, P. K problému formálního a materiálního pojetí a pojmu trestného činu v připravované kodifikaci trestného zákoníku, in: Právní rozhledy, č. 17/2007
- Ščerba, F. Právní úprava nových alternativních trestů, in: Bulletin advokacie, č. 10/2009
- Šejvl, J. Problematika držby omamných a psychotropných látek pro vlastní potřebu a případně částečně legalizace OPL, in: Bulletin advokacie, č. 1/2001
- Šejvl, J. Mortalita uživatelů drog III., in: Bulletin advokacie, č. 4/2002
- Trávníčková, I. Drogová kriminalita – včera, dnes a zítra, in: Kriminalistika, č. 4/2001
- Volevecký, P. Drogové trestné činy, možný postih a související otázky ve vybraných zemích Evropské unie a Norsku. Trestní právo 7-8/2011, str. 18

Judikatura:

- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21.12.2005, sp.zn. 5 Tdo 1466/2005, [R 51/2006 tr.]
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9.3.2005, 5 Tdo 280/2005, [R 1/2006 tr.]
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12.7.2000, sp.z. 4 Tz 142/2000
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31.10.2012, sp.zn.8 Tdo 1206/2012-24
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 12.11.2014, sp.zn. 8 Tdo 1217/2014
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 16. 9. 1997 sp.zn. 6 To 35/1997

- Rozhodnutí usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 11. 1997, sp.zn. R24/,1998 Zb
- Rozhodnutí usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20.5.2004, sp.zn. 5 Tz 11/2004
- Usnesení Krajského soudu v Bratislavě ze dne 13. 5.2010, sp. zn. 4 To/65/2010
- Usnesení Krajského soudu v Žilině ze dne 20. 9.2011 sp. Zn. 1 To/86/2011
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 21. 06. 2006 sp. zn 3 Tdo 687/2006
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 4. 2001, sp. zn. 3 Tz 56/2001
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 09.03.2005 sp. zn Tdo 280/2005
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 1. 2008, sp. zn. 3 Tdo 52/2008
- Usnesení Vrchního soudu ze dne 9. 10. 2003, sp. zn. 2 To 144/03
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18.2 2004, sp. zn. 6 Tdo 1497/2003
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 9. 2015-7 sp. zn. Tdo 979/2015-35,

Legislativní zdroje:

- Vyhláška ministra zahraničních věcí ze dne 27. dubna 1965 o Jednotné Úmluvě o omamných látkách č.47/1965 Sb.
- Vyhláška ministra zahraničních věcí ze dne 21. dubna 1989o Úmluvě o psychotropních látkách č.62/1989 Sb
- Úmluva OSN ze dne 19. prosince 1988 proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami č. 462/1991 Sb.
- Zákon 47/1965 Sb . ze dne 8. ledna 2009 trestní zákoník
- Zákon 141/1961 Sb. ze dne 29. listopadu 1961 o trestním řízení soudním (trestní řád)
- Zákon č. 300/2005 Z. ze dne 20. května 2005 Trestný zákon
- Zákon o zneužívání drog (The Misuse of Drugs Act) z roku 1971
- Zákon o drogách (The Drugs Act) z roku 2005

- Zákon č. 379/2005 Sb. ze dne 1. října 2005 o opatřeních k ochraně před škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými látkami a o změně souvisejících zákonů
- Zákon č. 167/1998 Sb. ze dne 15.7.1998 Zákon o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů
- Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 273/2004 ze dne 11. února 2004 o prekursorech drog
- Nařízení vlády ze dne 14.prosince :2009 č. 467/2009 Sb.
- Nařízení Rady (ES) č. 111/2005 ze dne 22. prosince 2004, kterým se stanoví pravidla pro sledování obchodu s prekursory drog mezi Společenstvím a třetími zeměmi
- Usnesení vlády České republiky ze dne 14. listopadu 2001 č. 1177 a ze dne 22. 1. 2003 č. 88
- Návrh Ministerstva zdravotnictví ze dne 13.3.2003 č.j.6898/03
- Nařízení vlády č. 467/2009 Sb ze dne 14. prosince 2009
- Pokyn policejního prezidenta č. 39/1998 s orientačními hodnotami malého množství omamných a psychotropních látek
- Pokyny obecné povahy nejvyššího státního zástupce 6/2000
- Vládní nařízení ze dne 7. prosince 2009 č. 455/2009 Sb
- Zákona č. 379/2005 Sb. o opatřeních k ochraně před škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými látkami a o změně souvisejících zákonů
- Zákon ze dne 1. 6. 1998 Z. Zákon o omamných látkách, psychotropných látkách a přípravcích č. 139/1998

Elektronické zdroje:

- www.mvcr.cz
- www.emcdda.europa.eu
- www.celostnimedicina.cz/
- www.drogy-info.cz

- www.beck-online.cz
- www.wikipedia.org

Články publikované na internetu:

- HANZLOVSKÝ, Mgr. Michal. Příznaky a rizika užívání marihuany [online].1 [cit. 2017-03-28]. Dostupné z: <https://www.celostnimedicina.cz/priznaky-a-rizika-uzivani-marihuany.htm#ixzz4bsYiIjKm>
- KADLČÁKOVÁ, Eva. Marihuana ničí spermie. Mužskou plodnost snižuje i alkohol a nadváha [online]. , 1 [cit. 2017-03-28]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/cb/zdravicko/_zprava/marihuana-nici-spermie-muzskou-plodnost-snizuje-i-alkohol-a-nadvaha--1698939
- GRÝCOVÁ, PH.D., RNDr. Lenka. Hlavní stranaČlánky na přáníSerotonin - hormon štěstí Serotonin - hormon štěstí. In: *Gate2Biotech: Vše o českých biotechnologiích na jednom místě* [online]. [cit. 2017-03-29]. Dostupné z: <http://www.gate2biotech.cz/serotonin-hormon-stesti/>

Výroční zprávy:

- Výroční zprávy Národní protidrogové centrály za rok 2015. Národní protidrogová centrála SKPV Policie ČR. Praha: 2016
- Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2015, Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti, Úřad vlády České republiky, Praha 2016

PŘÍLOHY

Příloha 1

Orientační hodnoty malého množství omamných a psychotropních látek, příloha k závaznému pokynu policejního prezidenta ze dne 9. 12. 1998 č. 39/1998

	Hmotnost (g)
Heroin	maximálně 0.3
Kokain	maximálně 0.5
Amfetamin	maximálně 0.5
Metamfetamin	maximálně 0.5
MDMA	maximálně 1.0
LSD	maximálně 0.0005
Δ9-THC	maximálně 0.3

Maximálnímu množství omamné a psychotropní látky, které je uvedeno v tabulce, zpravidla odpovídá:

Heroin

– 10 dávek (zpravidla distribuováno v psaníčkách o hmotnosti kolem 100 mg, koncentrace 30% – obsah účinné látky se pohybuje od 8 do 30 %)

Kokain

– 10 dávek (zpravidla distribuováno v psaníčkách s obsahem cca 50 mg účinné látky, uvedené množství se vztahuje k hydrochloridu, u báze – cracku – se určí přepočtem)

Amfetamin

– 10 dávek (zpravidla distribuováno v psaníčkách s obsahem cca 50 mg účinné látky)

Metamfetamin

– 10 dávek (zpravidla distribuováno v psaníčkách s obsahem cca 50 mg účinné látky)

MDMA (extáze)

– 10 dávek (zpravidla distribuováno v tabletách s obsahem cca 100 mg účinné látky)

LSD

– 10 dávek (zpravidla distribuováno ve formě tripů s obsahem cca 50 mg účinné látky)

Δ9-THC

– 20 cigaret – jointů (u konopí pěstovaného v našich podmínkách s koncentrací okolo 1.5 % v sušené použitelné části konopí, při váze jointu cca 1 gram).

Zdroj:

(<https://www.epravo.cz/top/clanky/mnozstvi-vetsi-nez-male-aneb-kolik-je-mozne-drzet-omamnych-a-psychotropnich-latek-pro-vlastni-potrebu-94705.html>).(03.22.2017)

Příloha 2

Orientační hodnoty odpovídající znění ustanovení § 187a odst. 1,2 tr. zák. nejčastěji se vyskytující omamných a psychotropních látek, příloha k pokynu obecné povahy nejvyššího státního zástupce dne 27. 4. 2000 č. 6/2000

druh	hmotnost (g)	
	"množství větší než malé"	"větší rozsah"
heroin	0,15 Heroin HCl (asi 5 dávek po 30 mg)	1,5 Heroin HCl (asi 50 dávek po 30 mg)
morfin	0,3 Morfin HCl (asi 10 dávek po 30 mg)	4,5 Morfin HCl (asi 150 dávek po 30 mg)
methadon	0,3 Methadon (asi 10 dávek po 30 mg)	4,5 Methadon (asi 150 dávek po 30 mg)
kokain	0,25 Kokain HCl (asi 5 dávek po 50 mg)	5 Kokain HCl (asi 100 dávek po 50 mg)
THC (marihuana, hašiš)	0,3 THC (asi 10 dávek po 30 mg)	7,5 THC (asi 250 dávek po 30 mg)
LSD	0,0005 LSD (asi 10 dávek po 50 mg)	0,006 LSD (asi 120 dávek po 50 mikrog)
MDMA a homology příbuzného typu (extaze)	1 MDMA-base	24 MDMA-base

(asi 10 dávek po 100 mg)	(asi 240 dávek po 100 mg)

amfetamin 0,5 amfetamin-base	10 amfetamin-base

(asi 10 dávek po 50 mg)	(asi 200 dávek po 50 mg)

metamfetamin 0,5 metamfetamin-base	10 metamfetamin-
(Pervitin)	base
(asi 10 dávek po 50 mg)	(asi 200 dávek po 50 mg)

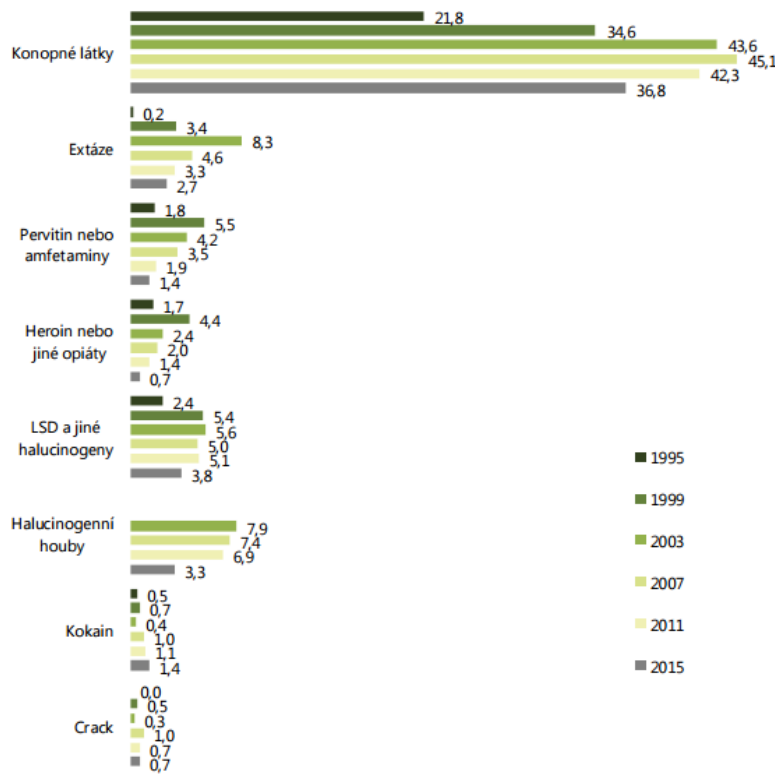
Psilocybin 0,05 Psil.-lysohl.	3 Psil.-lysohl.

(asi 5 dávek po 10 mg) (asi 300 dávek po 10 mg)

Zdroj: (beck-online.cz).(03-22-17)

Příloha 3

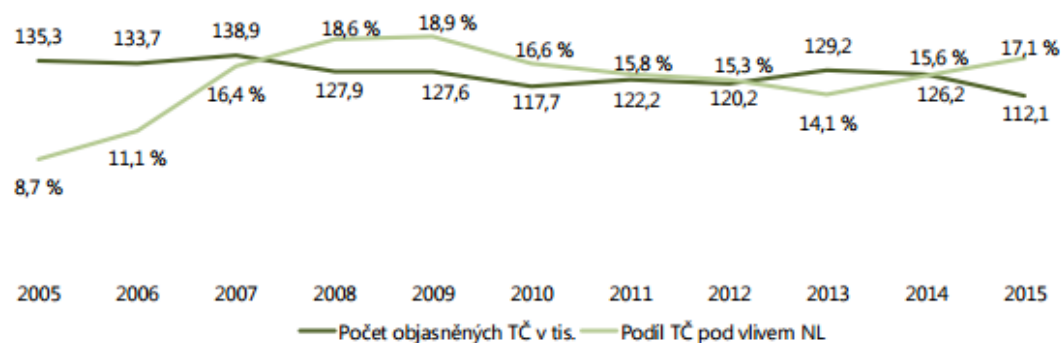
graf: Vývoj zkušeností s nelegálními drogami (celoživotní prevalence) v l. 1995–2015 – studie ESPAD, v %

Zdroj: Chomynová et al. (2016)

Příloha 4

Vývoj počtu objasněných trestných činů a podílu trestných činů spáchaných pod vlivem návykových látek v letech 2003-2016

Zdroj: Policejní prezidium Policie ČR (2015)

Příloha 5

Odhad vybraných trestných činů spáchaných uživateli drog v r. 2015

Skutková podstata TČ	Zjištěné TČ			Objasněné TČ		
	Celkem	Spácháno UD	Podíl (%)	Celkem	Spácháno UD	Podíl (%)
Krádež a neoprávněné užívání cizí věci*	14 110	6 618	46,9	3 041	1 490	49,0
Krádež	75 407	27 079	35,9	17 533	5 429	31,0
Loupež	1 992	686	34,4	1 141	401	35,1
Krádež a porušování domovní svobody*	29 191	10 036	34,4	6 317	2 138	33,8
Neoprávněné držení platebního prostředku	7 223	2 466	34,1	2 053	699	34,0
Porušování domovní svobody	2 251	550	24,4	1 347	338	25,1
Podvod	4 865	1 119	23,0	3 109	740	23,8
Zpronevěra	2 308	311	13,5	1 614	246	15,2
Úmyslné ublížení na zdraví	5 227	598	11,4	3 677	430	11,7
Vydírání	1 231	129	10,5	954	100	10,5
Zanedbání povinné výživy	12 089	1 075	8,9	12 087	1 069	8,8
Omezování a zbavení osobní svobody	167	9	5,2	110	6	5,6
Vraždy loupežné	7	0	0,0	5	0	0,0
Celkem	156 068	50 674	32,5	52 988	13 088	24,7

Pozn.: TČ – trestný čin, UD – uživatel drog. * Kategorie v ESKK mohou obsahovat souběh TČ.

Zdroj: Národní protidrogová centrála a Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti (2016)

Zdroj: Národní protidrogová centrála & Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti (2016)

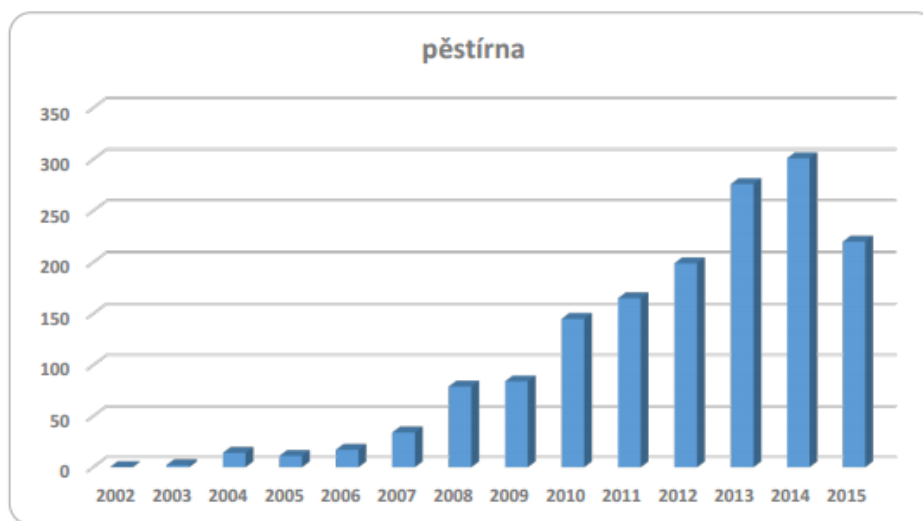
Příloha 6

Počet zadržených osob podle jednotlivých drog a typů primární drogové trestné činnosti v roce 2015

Droga	Výroba/pěstování, pašování a prodej		Držení a pěstování pro vlastní potřebu		Šíření toxikomanie		Celkem	
	Počet	Podíl (%)	Počet	Podíl (%)	Počet	Podíl (%)	Počet	Podíl (%)
Konopné látky	1 029	32,9	420	68,5	5	50,0	1 454	38,8
Pervitin	1 927	61,6	134	21,9	2	20,0	2 063	55,0
Kokain	40	1,3	5	0,8	0	–	45	1,2
Heroin	38	1,2	8	1,3	0	–	46	1,2
Extáze	38	1,2	28	4,6	0	–	66	1,8
LSD	1	0,0	0	0,0	0	–	1	0,0
Amfetamin	2	0,1	1	0,2	0	–	3	0,1
Ostatní drogy	54	1,7	17	2,8	3	30,0	74	2,0
Celkem osob	3 129	100,0	613	100,0	10	100,0	3 752	100,0

Příloha 7

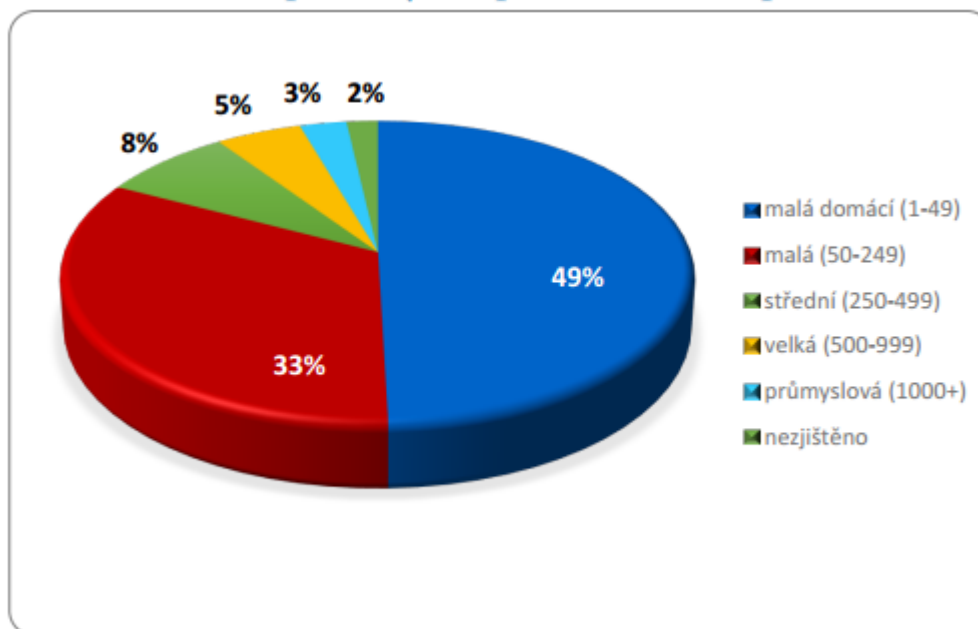
Graf odhalených pěstíren mezi lety 2002-2015

Zdroj: Národní protidrogová centrála Výroční zpráva 2015

Příloha 8

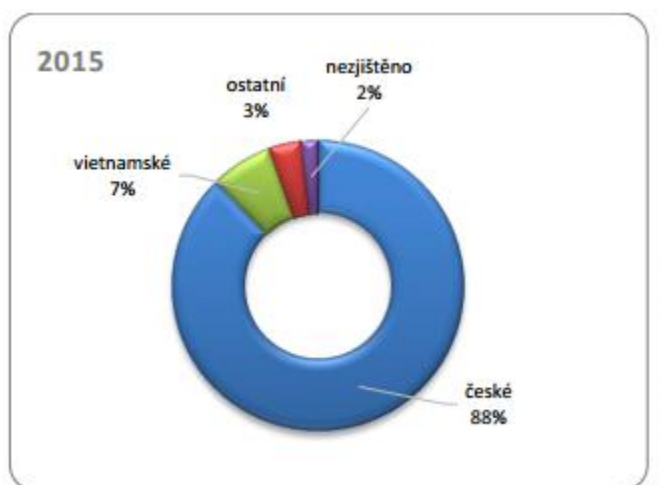
Graf velikosti odhalených pěstíren marihuany v letech 2013-2015

Zdroj: Národní protidrogová centrála Výroční zpráva 2015

Příloha 9

Graf národnosti pachatelů odhalených pěstíren

Zdroj: Národní protidrogová centrála Výroční zpráva 2015

SUMMARY

The topic of this diploma thesis is a drug criminality in the view of penal law and criminology. This type of criminality is considered as a type of serious criminal activity. It is usually regarded in a summary, because it has large consequences on the society with regards to health, economic and social dimension.

First chapter is the introductory one and it defines the basic terms that are used in this thesis. Second chapter describes legislation regarding the drug criminality in the Czech Republic *de lege lata*. This chapter includes legislation that is to be found in the international contracts and it also describes § 283-§287 of Czech Criminal Code. Moreover, it considers the important issue of criminal liability „larger amount that small“ regarding the withholding of drugs. It describes the problematic of „growshops“, that are acting on the very brink of law

Third chapter looks objectively into the issue and characterizes the most well-known drugs and the personality of drug addict. With the help of analysis from different points of view, the thesis tries to find typical characteristics of those. Furthermore, it describes the causes of addiction and root cause between criminal activity and drug usage. At this point, the relevance of primary prevention of drug abuse is emphasized. Fourth chapter involves comparison between criminal code of Slovakia and Great Britain.

The goal of this diploma thesis is to analyze the Czech antidrug legislation that is mostly contained in the criminal code. In the fifth chapter, among others the current valid legislation is evaluated and the personal opinions on the legislation *de lege ferenda* in some problematic and discussed issues regarding the drug criminality are presented. Moreover, the examples and resolution of problematic in European and American countries are described.

The subject is concluded with the final part, where the main findings are summarized.

Drugs are definitely a serious problem, that requires a complex resolution, cooperation and more exactly defined boundaries of what is already not allowed ammount of narcotic and psychotropic substances. It also calls for the increased education on the topic and drug prevention.